اتباع الرسول

تالیف

ابوعبدالاحد عبدالرحیم مسلم دوست

المكاتب التعاونية للدعوة والإرشاد بالبديعة والصناعية الجديدة
تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
ص.ب: ٢٤٩٣٢ الرياض ١١٤٥٦ - البديعة: تلفون ٤٣٣٠٨٨٨ (اربعة خطوط)
الصناعية: تلفون ٤٣٠٣٥٧٢ - فاكس ٤٣٠١١٢٢ المملكة العربية السعوبية

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرّسول

تالیف
ابوعبدالاحد عبدالرحیم مسلم دوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

Ⓒ المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بحائل ، ١٤١٨هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

زينو ، محمد بن جميل

إتباع الرسول .. حائل.

١١٢ ص ؛ ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٦ - ٢ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

(النص بلغة البشتو)

١ - السيرة النبوية　　　أ - العنوان

ديوي ٢٣٩　　　١٨ / ١٨٦٧

رقم الايداع ١٨ / ١٨٦٧

ردمك : ٦ - ٢ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

ټـــا مــنـکــړلـي

دكتاب نوم : اتباع الرسول

ليكونكى : ابوعبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

خپرونكى : ادارة احياء الدعوة الاسلامية

تيراژ : ٥٠٠٠

نيټه : صفر ١٤٠٩ هـ ق - وږى ١٣٦٧

دوهم چاپ : ذوالحجه ١٤٠٩هـ

تيراژ : ٥٠٠٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

موضوع | گڼه

موضوع	گڼه
۱- سریزه	۱
۲- اتباع الرسول قرآنی حکم دی	٤
۳- د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع د الله اتباع ده	۹
۴- د قیامت په ورځ به خلک د رسول الله نو د اتباع ارمان کوی	۱۸
۵- د رسول الله صلی الله علیه وسلم خلاف د عذاب او جهنم نه د ننوتو سبب دی	۲۰
۶- هغه څوک چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه خلک منع کوی هغه منافق دی.	۲٤
۷- د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو مخالف مؤمن نه شی کیدای.	۲۵
۸- کوم عمل کی چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع نه وی هغه باطل دی.	۲۷
۹- اتباع الرسول او د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه	۳۲
۱۰- د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه وروسته د هیچا اتباع په مسلمانانو لازمه نه ده	٤۰
۱۱- د تقلید رد	٤۳
۱۲- د تقلید لغوی معنی	٤۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

موضوع	گڼه
۱۳- د تقليد اصطلاحي معنیٰ	٤٥
۱۴- تقليد کله شروع شو	٥٢
۱۵- د تقليد رد د سلف صالحينو څخه او د امامانو او نورو دامت د علماوو د اقوالو په تائيد	٦٦
۱۶- د اختلاف په وخت کې د حل لاره	۹۷
۱۷- د الله تعالیٰ او د پیغمبر د رسول صلی الله علیه وسلم د حکم په مقابل کې د رائې منل ګمراهي ده-	۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

ان الحمد لله نحمده و نستعينه و نستغفره و نعوذ بالله من شرور انفسنا و سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادى له و أشهد ان لا اله إلا الله وحده لا شريك له و أشهد ان محمدا عبده و رسوله.

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا».

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ»

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا».

اما بعد:

فان أصدق الحديث كتاب الله و خير الهدى هدى محمد صلى الله عليه و سلم و شر الامور محدثاتها و كل محدثة بدعة و كل

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدعة ضلالة وكل ضلالة في النار.

الله سبحانه و تعالیٰ چه کله آدم علیه السلام له جنت څخه را بښکته کاوه نو ورته یې وویل:

« قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ » سورة البقره - ۳۸ -

« موږ وویل کوز شئ د جنت څخه ټول نو که تاسو ته زما له لوري څه هدایت راغی نو هغه چا چه زما د هدایت تابعداري وکړه نه به په هغوی ویره وی او نه به غمجن کیږي »

په دی ایت کښي الله آدم علیه السلام او ټولو بنی آدمو ته دا خبر ورکړی دی چه زه به هدایت رالیږم او د دی هدایت تابعدارو ته یې بشارت او زیری ورکړی دی. د هدایت په هکله د دی ایت په تفسیر کښي حافظ ابن کثیر په خپل تفسیر کښي داسي لیکی:

« قال ابوالعالية الهدیٰ الأنبياء والرّسل والبينات والبيان، و قال مقاتل بن حيان: الهدیٰ محمد صلّی الله عليه و سلّم وقال الحسن الهدیٰ القرآن » تفسیر ابن کثیر ص ۸۳ ج ۱/

« ابوالعالية ویلی دی چي له هدایت څخه مراد انبیاء، رسولان او د هغوی معجزی، دلائل او بیان دی. او مقاتل بن حیان ویلی دی چي هدایت عبارت دی د محمد صلی الله علیه و سلّم څخه او حسن بصری ویلی دی چي هدایت قرآن دی ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دری واړه قوله صحیح دی ځکه چې تولو امتونو لپاره هدایت انبیاء او د الله فرمانونه دی او اخری امت لپاره اخری پیغمبر خاتم الانبیاء محمد صلی الله علیه وسلم او په هغه باندې د الله له لوري رالیږل شوی کتاب قرآن کریم دی.

نو په هر امت باندې د خپل رسول او نبی اطاعت فرض ؤ او هر امت ته چې کله الله تعالی کوم پیغمبر رالیږلی دی هغوی ته یې د دی حکم کړی دی چې زما د رالیږل شوی رسول اطاعت او تابعداري وکړي لکه چې الله تعالی فرمایي:

«وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ» الایه سورة النساء - ۶۴.

«او مونږ هیڅ یو رسول نه دی لیږلی مګر د دی لپاره چې د هغه تابعداري وشي د الله په حکم».

نو هر امت ته چې کوم پیغمبر لیږل شوی ؤ هغوی د هغه رسول او نبی په تابعدارۍ او اطاعت مأمور ؤ.

او مونږ ته الله اخری پیغمبر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم د رسول په حیث رالیږلی دی لکه چې فرمایي:

«وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ الایه» سورة آل عمران ۱۴۴. «محمد ندی مګر رسول دی له ده نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکښې هم رسولان تېر شويدی» او محمد صلی الله عليه وسلم الله تعالیٰ د کوم خاص قوم لپاره نه بلکې تر قيامته پورې ټولو خلقو لپاره رالېږلی دی.

الله تعالیٰ فرمائي:

«وَمَا أَرْسَلْنٰكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَّنَذِيرًا وَّلٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ» سورهٔ سباء ٢٨.

«مونږ نه یې لېږلی مګر ټولو خلکو لپاره زيرې ورکوونکی او ډېره وونکی لکن زيات خلك نه پوهېږي» سورهٔ سبا (٢٨) نو مونږ هم دغه اخری رسول په اطاعت مأمور يو او د ده په منلو کښې د الله رضا، کاميابی او جنت ته داخليدل او د ده په نه منلو کښې د الله غوسه، ناکامی او جهنم دی.

اتباع الرّسول قرآني حکم دی

د رسول الله صلی الله عليه وسلم د اتباع په هکله په قرآنکريم کښې زيات نصوص راغلی دی او الله تعالیٰ مونږ ته د احکم کوی چې مونږ د الله او د هغه د رسول صلی الله عليه وسلم اطاعت وکړو.

«وَأَطِيعُوا اللهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ» سورهٔ الانفال (١)

«او د الله او د هغه د رسول اطاعت وکړئ که مؤمنان ياست»

(c) ketabton.com: The Digital Library

او الله تعالیٰ فرمائي:

وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاِنَّمَا عَلٰى رَسُوْلِنَا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنَ » سورة التغابن:— ۱۲ -

« او د الله اطاعت وکړئ او د هغه د رسول اطاعت وکړئ او که تاسو مخ واړاوه نو زمونږ په رسول بنکاره رسول دی »

او الله تعالیٰ فرمائي:

« يٰاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَاَنْتُمْ تَسْمَعُوْنَ.

سورة الانفال (۲۰)

« ای مؤمنانو د الله او د هغه د رسول ومنئ او د رسول څخه مه اوړئ حال داچي تاسو اورئ »

او الله تعالیٰ فرمائي:

وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ » سورة ال عمران (۱۳۲)

او د الله اطاعت وکړئ او د رسول الله اطاعت وکړئ د دی لپاره چي په تاسو رحم وشي او الله تعالیٰ فرمائي:

« وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ وَاحْذَرُوْا فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوْا اَنَّمَا عَلٰى رَسُوْلِنَا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ » سورة المائده (۹۲)

او د الله اطاعت وکړئ او ـــــ د رسول اطاعت وکړئ او ووېرېږئ ». که تاسو وګرځيدئ نو پوه شئ چي زمونږ په رسول بنکاره رسول دی ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

او الله تعالیٰ فرمائي:

«وَالْمُؤْمِنُوْنَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَيُطِيْعُوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ اُولٰٓئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ» - سورة التوبة (٧١) -

«او مؤمنان سړی او مؤمنا ني ښځي ځيني د ځينو دوستان دی امر کوی په نيکۍ او منعه کوی له بدۍ څخه او لمونځ کوی او زکات ورکوی او د الله او د هغه د رسول اطاعت کوی زر ده چي الله په دغه کسانو رحم وکړی. بې شکه الله غالب او د حکمت والا دی».

او الله تعالیٰ فرمائي:

«وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ فَاُولٰٓئِكَ مَعَ الَّذِيْنَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِّنَ النَّبِيّٖنَ وَالصِّدِّيْقِيْنَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصّٰلِحِيْنَ وَحَسُنَ اُولٰٓئِكَ رَفِيْقًا» - سورة النساء (٦٩) -

«او چا چي د الله او د رسول اطاعت وکړ نو دوی به هغو کسانو سره وی چي الله په هغوی انعام کړیدی د انبياء ريښتونو، شهداؤ او صالحينو څخه او دوی د ډېر ښه ملګري دي».

او الله تعالیٰ فرمائي:

«وَمَا اٰتٰىكُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ وَمَا نَهٰىكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوْا» سورة الحشر (٧)

(c) ketabton.com: The Digital Library

• او هغه څه چې تاسې ته رسول درکړي وي نو ويې نيسئ او د څه شي
څخه چې امنعه کړي ياست ور څخه منعه شئ •

رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته قرآن او حدیث
پرې ایښي دي او د قرآن او حدیثو د خلاف څخه يې مونږ منعه کړي يو.

زمونږ د ټولو اعمالو، افعالو او اقوالو لپاره ښه نمونه رسول الله
صلی الله علیه وسلم دی په هر څه کښې باید د هغه پیروي وکړو او د خلاف
څخه ځان وساتو. الله تعالی فرمائي :

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ
وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا الأحزاب (۲۱)

• بې شکه تاسو لپاره د الله په رسول کښې ښه تابعداري ده
د هغه چا لپاره چې د الله او د قیامت د ورځې امید لري او الله ډېر
یاد کړي •.

نو زمونږ کامیابي په دې کښې ده چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم
تابعداري وکړو او د بل هیچا په تابعدارۍ کښې کامیابي نشته.

الله تعالی فرمائي :

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ
اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ. سورة ال عمران ۳۱-۳۲.

ورته ووایه ای محمده! که تاسو الله سره محبت لرئ نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوما تابعداري وکړي الله به تاسو سره محبت وکړي او ستاسو گناهونه به وبخښي او الله بخښونکی او مهربان دی ورته ووايه چې د الله اطاعت وکړئ او د هغه د رسول اطاعت وکړئ که دوی په شا وګرځېدل نو بې شکه الله کافران نه خوښوي".

نو معلومه شوه چې څوک وائي: زه د الله تعالی بنده یم او د هغه سره محبت لرم نو هغه به د الله تعالی د رالېږل شوي رسول محمد صلی الله علیه وسلم اطاعت منل کوي او که چا د الله تعالی د رسول و نه منل هغه کافر شو نو ځکه الله تعالی وویل چې "الله کافرانو سره محبت نه کوي" او د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم اطاعت او تابعداري کښې د فلاح او اطمنان شونه دی.

الله تعالی فرمائي:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ

سورة الانفال (۲۴).

"ای مؤمنانو د الله او د هغه د رسول دعوت قبول کړئ کله چې تاسو هغه ته رابلي چې تاسو ژوندي کوي".

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع د الله

اتباع ده

د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اطاعت او تابعدارۍ کښې د الله اطاعت دی نو ځکه مونږ د رسول الله ﷺ په اطاعت مأمور یو.

الله تعالی فرمائي:

«مَنْ يُطِعِ الرَّسُوْلَ فَقَدْ أَطَاعَ اللّٰهَ» سورة النساء ۸۰.

او چا چې د رسول اطاعت وکړ نو بیشکه هغه د الله اطاعت وکړ.

او د رسول اطاعت ځکه د الله اطاعت دی چې هغه یوه خبره هم له ځانه نه کوي بلکې خپله هم د وحی تابعداري کوي او خلکو ته هم د الله وحی رسوي.

الله تعالی فرمائي:

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰى إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوْحٰى» سورة النجم ۳-۴.

او رسول د ځانه خبرې نه کوي ندی دا قرآن مګر وحی ده چې ور ته کیږي.

او الله تعالی فرمائي:

قُلْ لَا أَقُوْلُ لَكُمْ عِنْدِيْ خَزَائِنُ اللّٰهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُوْلُ لَكُمْ إِنِّيْ مَلَكٌ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوْحٰى إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمٰى

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَالْبَصِيْرُ اَفَلَا تَتَفَكَّرُوْنَ. سورة الانعام - ۵۰ -

ای محمده! ورته ووایه چې زه تاسو ته دا نه وایم چې ما سره د الله خزانې دی او نه زه په غیبو پوهیږم او زه تاسو ته دا نه وایم چې زه فرښته یم زه تابعداری نه کوم مګر د هغه شي چې ماته یې وحی کیږی. ورته ووایه چې آیا برابر دی ړوند او لیدونکی».

او الله تعالیٰ فرمایي:

وَاِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوْا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ اِنَّمَا اَتَّبِعُ مَا يُوْحٰى اِلَيَّ مِنْ رَّبِّيْ هٰذَا بَصَائِرُ مِنْ رَّبِّكُمْ وَ هُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ. سورة الاعراف-۲۰۳-

او کله چې ته نه وړی دوی ته یو ایت نو وایي چې ولی یې ته پخپله نه جوړه کوی ورته ووایه چې زه یواځې د هغه تابعداری کوم چې ماته یې زما د رب له لوری وحی کیږی. دا قرآن ستاسو د رب له لوری دلائل دی او هدایت او رحمت دی هغه قوم لپاره چې ایمان راوړی.

د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع په هکله زیات احادیث هم راغلی دی چې د مثال په توګه به زه یو څو لوستونکو ته وړاندی کړم. عن ابن هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

„ما امرتكم به فخذوه وما نهيتكم عنه فانتهوا „
رواه ابن ماجة .

د ابوهريرة رضى الله عنه نه روايت دى هغه وائي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دى ،

څه شي باندى چې ما تاسو ته امر كړى وى هغه واخلئ او د څه شى څخه مى چې منعه كړي ياست د هغې څخه منعه شئ „.

بل روايت كښې راځي ؛

عن انس عن النبى صلى الله عليه وسلم قال : „ثلاث من كن فيه وجد حلاوة الإيمان من كان الله ورسوله احب اليه مماسواهما ومن احب عبداً لايحبه الا الله ومن يكره ان يعود فى الكفر بعد اذ انقذه الله كما يكره ان يلقى فى النار „

انس رضى الله عنه نه روايت دى چې نبي كريم صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي : „ درې خويونه دي چې چاكښې وو نو د ايمان خوږ والي به يې ومومي چانه چې الله او د هغه رسول د بل هرچانه زيات محبوب وي ، او څوک چې د چا سره محبت كوي يوازې د الله لپاره وي او چا چې دا بده وګڼله چې كفر ته بېرته وګرځي وروسته له دې چې الله ورته خلاص كړې دى لكه څنګه چې دا بده ګڼي چې اور كښته ولوېږي „ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

او رسول الله فرمائی

"والذی نفسی بیده لا یؤمن احدکم حتی یکون هواه تبعاً لما جئت به" .   الاربعین النوویه

قسم دی په هغه ذات چې زما نفس د هغه په لاس کښې دی، ستاسو څخه یو کس تر هغه پورې مؤمن کېدای نشي تر څو پورې چې د هغه خواهش د هغه دین تابع نشي چې زه یې راغلی یم؟

او دا هله معلومېږي چې یو حدیث د چا د رائی خلاف راشي نو که هغه خپله رایه پرېښوده او حدیث یې واخیست مؤمن دی او که حدیث یې پرېښود او د خپل خواهش یې ومنل نو هغه هېڅکله مؤمن کېدای نشي

همدا رنګه حدیث کښې راځي،

"عن انس قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم: لا یؤمن احدکم حتی اکون احب الیه من والده وولده والناس اجمعین"

متفق علیه

انس رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی: ستاسو یو کس تر هغې مؤمن کېدای نشي تر څو چې زه ورته د پلار، څوی او ټولو خلکو څخه زیات محبوب نشم.

نو هغه څوک چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د محبت دعوه کوي او بیا خپله خبره یا د خپل مشر، امام، پلار او یا بل چا خبره د رسول الله صلی الله علیه وسلم د حدیث په مقابل کښې مني هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېڅکله مؤمن کېدای نشي ۔

بل حدیث کښې راځي

• عن المقداد بن معد یکرب رضي الله عنه قال : قال رسول الله صلی الله علیه وسلم : الا هل عسی رجل یبلغه الحدیث عني وهو متکئ علی اریکته فیقول بیننا وبینکم کتاب الله فما وجدنا فیه حلالاً استحللناه وما وجدنا فیه حراماً حرمناه ، وإن ما حرم رسول الله کما حرم الله ۰
رواه الترمذی وابوداود واللفظ للترمذی

د مقداد بن معدیکرب رضي الله عنه څخه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي : خبردار ! نږدې ده چې یوه سړي ته به زما حدیث ورسېږي او هغه به خپل ځای تکیه کړې وي او وائي به چې زموږ او ستاسي ترمینځ د الله کتاب دی نو پدې کښې موچې څه حلال وموندل هغه به حلال کړو او پدې کښې مچې څه حرام وموندل هغه به حرام کړو ، او بې شکه هغه څه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم حرام کړي دي هغه د هغې په شان دي چې الله حرام کړي دي ۰

او دا ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د ځان نه څه شی حرام یا حلال نه کړي بلکې د وحی تابعداري کوي ، او دا حدیث په پرویزیانو باندې د پر سېره رد دی چې هغوي وائي : یوازې قرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دی او احادیثو ته ضرورت نشته ، او ځيني احناف هم د پرویزیانو څخه څرګم ندي ځکه چي دوی هم په د پروښايونوکښي احادیث نه مني او په لیری تاویلونو قرآن او احادیثو سره معارض واقع کوي ، او دا هم وايي چي کتاب الله باندي زیادت په خبر واحد ندی جائز حال دا چي دا خبره بالکل صحیح نده بلکي د پروښايونو کښی احنافو هم په خبر واحد باندي په کتاب الله زیادت جائز کړیدی .

همدارنګه بل روایت کښی راځي

عن أبي موسى الاشعری رضی الله عنه أن رسول الله صلی الله علیه وسلم قال: إن مثلی ومثل ما بعثنی الله به کمثل رجل أتی قومه فقال: إنی رأیت الجیش بعینیّ وانا النذیر العریان فالنجاء النجاء، فأطاعه طائفة من قومه فأدلجوا فانطلقوا علی مهلهم فنجوا ، وکذبت طائفة منهم فأصبحوا مکانهم فصبحهم الجیش فأهلکهم واجتاحهم فذلك مثل من اطاعنی واتبع ما جئت به ومثل من عصانی وکذب ما جئت به من الحق.

متفق علیه

د ابو موسی اشعری رضی الله عنه نه روایت دی هغه وايي چي رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي : زما مثال او د هغه دین او احکامو مثال چي الله زه پري رالیږلی یم د هغه سړي په شان دی چي خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم ته راشي او ورته ووايي چې ما په خپلو سترګو د دښمن لښکر ليدلی دی او زه بربنډ ويروونکی يم نو ځانونه خلاص کړئ، ځانونه خلاص کړئ. نو يوه ډله دده د قوم څخه دده خبره ومنی او د شپې لاړ شی نو نجات بيا مومی او يوه ډله ورته ووايي چې ته دروغ وايې او خپل ځای کښې سهار کړي نو سهار کښې ور باندې لښکر راشي او هلاك او برباد يې کړي. نو دا د هغه چا مثال دی چې زما يې ومنل او د هغه دين تابعداري يې وکړه چې زه پرې راغلی يم او د هغه چا مثال دی چې زما يې ونه منل او زه چې په کوم حق راغلی يم هغه يې دروغ وګڼل»

دا حديث ددی ښکاره دليل دی چې چا د رسول الله صلی الله عليه وسلم اطاعت او اتباع وکړه نو هغه نجات ومونده او چا چې د رسول الله صلی الله عليه وسلم و نه منل هغه هلاك او د عذاب مستحق شو.

عن ابی هريرة رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله عليه وسلم

«من أطاعنی فقد اطاع الله ومن عصانی فقد عصی الله»

رواه ابن ماجة.

د ابو هريرة رض نه روايت دی هغه وايي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمایلي دي:

«چاچې زما ومنل نو هغه د الله ومنل او چاچې زما ونه منل هغه د الله ونه منل»

همدارنګه بل حدیث کښې راځي:

عن ابي هريرة رضي الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: كل امتي يدخلون الجنة الا من أبى قالوا ومن يأبى قال من أطاعني دخل الجنة ومن عصاني فقد ابى»

رواه البخاري.

د ابوهریرة رضي الله عنه نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ووېل:

زما ټول امت به جنت ته داخلیږي مګر هغه څوك نه داخلیږي چې انکار یې وکړ. صحابه ؤ ووېل: څوك انکار کوي؟ رسول الله صلی الله علیه وسلم ووېل: چاچې زما ومنل جنت ته داخل شو او چاچې زما ونه منل هغه انکار وکړ».

د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع په هکله زیات احادیث او اثار راغلي دي او دا ځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اتباع کښې کامیابي ده او د رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته ډیر ښکاره او واضح دین پرې اېښې دی لکه چې فرمایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«لقد ترکتکم علیٰ مثل البیضاء لیلها و نهارها سواء»
رواه ابن ماجة من حدیث ابی الدرداء.

بې شکه ما تاسو په سپینه لار پرې ایښی یاست چې شپه او ورځ یې برابره ده.

نو د اسلام دین ډیر واضح او روښانه دی او یوه مسئله هم یکښې مبهمه او نامعلومه نه ده یواځې په هغه چا تیاره او ابهام راځي چې هغه د قرآن او سنت نبوی څخه ناخبره وي او ځان پرې نه پوهوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قیامت په ورځ به خلك د رسولانو د اتباع آرمان کوي

الله تعالیٰ فرمائي:

„وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخِّرْنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ نُجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرُّسُلَ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلُ مَا لَكُمْ مِنْ زَوَالٍ“

سورهٔ ابراهیم ۴۴.

او ووېره وه خلك د هغه ورځې څخه چې را به شي دوی ته عذاب او ظالمان به وائي چې ای زمونږ ربه مونږ ندی نیتې ته ورسته کړه مونږ به ستا دعوت قبول کړو. او د رسولانو تابعداری به وکړو. ایا تاسو مخکښې له دی قسم نه وو کړي چې تاسو ته هیڅ زوال نشته».

نو د قیامت په ورځ به وائي چې ای ربه مونږ د دنیا ته ولېږه چې ستا د رسولانو اتباع وکړو حال دا چې بیا دنیا ته راتلل نشته نو بیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

به ارمان کوی چې کاش موږ د رسول الله صلی الله علیه و سلم تابعداری کړی وای او د نورو خلکو تابعداری مو نه وای کړې.

الله تعالیٰ فرمائي:

«وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ۝ يَا وَيْلَتَىٰ لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا ۝ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي ۗ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنسَانِ خَذُولًا» سورة الفرقان ۲۷-۲۸-۲۹.

په هغه ورځ چې ظالم به په خپلو لاسونو غاښونه ولګوی و به وائي چې کاش ما د رسول الله ﷺ لار نیولی وای هاى افسوس کاش چې ما فلانی په دوستۍ نه وای نیولای بیشکه زه يې د پند (قرآن وسنت) څخه بې لارې کړم وروسته له هغې چې ما ته راغی او دی شیطان انسان لپاره تنها بې مرستې پریښوونکی».

نو د قیامت په ورځ به د الله او د هغه د رسول نه منونکی د دی ارمان کوی چې کاش موږ د رسول الله ﷺ تابعداری کړی وای کاش چې د فلانی مشر، پیر، حاکم او .... می نه وای منلی هغه خو زه د الله د سمې لارې او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه بل خوا ته اړولای وم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم خلاف د عذاب او جهنم ته د ننوتو سبب دی۰

الله تعالیٰ فرمائي:

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا » سورة النساء - ۱۱۵.

او هغه چا چي خلاف وکړ د رسول وروسته له هغې چي دی ته هدایت ښکاره شو او تابعداری یي وکړه غیر د مؤمنانو د لارې نو وبه یي ګرځوو هغه لوري ته چي وګرځیده او جهنم ته به یي داخل کړو او ډیر بد ځای دی د ورګرځیدو ».

او الله تعالیٰ فرمایي:

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ » سورة الانفال - ۱۳-

دا په سبب د دی چي هغوی خلاف کړی ؤ د الله او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول او دهغه چا چې خلاف وکړي د الله او د هغه د رسول نو بې شکه الله سخت عذاب والا دی.

او الله تعالی فرمائي:

«تِلْكَ حُدُودُ اللّهِ وَمَن يُطِعِ اللّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ وَمَن يَعْصِ اللّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَاراً خَالِداً فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُّهِينٌ».

سورة النساء - ۱۳ - ۱۴ -

دا د الله حدود دی او چا چې اطاعت وکړ د الله او د هغه د رسول نو داسې جنتونو ته به يې داخل کړي چې لاندې ترې ويالې بهيږي په دی کښې به هميشه وي او دا لويه کاميابي ده او هغه چا چې د الله او د هغه د رسول نافرماني وکړه او د هغه حدودو څخه يې تجاوز وکړ نو اور ته به يې داخل کړي هميشه به پکښې وي او د هغه لپاره سپکوونکی عذاب دی.

الله تعالی فرمائي:

«فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ» سورة النور - ٦٣ -

نو هرو مرو دی ووېرېږي هغه کسان چې د رسول د طريقې نه خلاف کوی چې دوی ته به فتنه ورسيږي او يا به ورته دردناک

(c) ketabton.com: The Digital Library

نالك عذاب ورسيږي.

تفسير ابن کثير د دی ايت په تفسير کښې داسې ليکي:

(فليحذر الذين يخالفون عن امره) اى عن امر رسول الله صلى الله عليه وسلم وهو سبيله ومنهاجه وطريقته فتوزن الأقوال والأعمال بأقواله وأعماله فماوافق ذلك قبل وماخالفه فهو مردود على قائله وفاعله كائناً من كان كما ثبت في الصحيحين وغيرهما عن رسول الله صلى الله عليه وسلم أنه قال: "من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد" اى فليحذر وليخش من خالف شريعة الرسول باطناً وظاهراً ان تصيبهم فتنة" اى في قلوبهم من كفر اونفاق او بدعة (اويصيبهم عذاب اليم) اى في الدنيا بقتل أوحد أوحبس أونحو ذلك".

تفسير ابن کثير ص ۳۰۷ ج ۳

د (عن امره) نه مراد د رسول الله صلى الله عليه وسلم امردی چې هغه د رسول الله صلى الله عليه وسلم لار، طريقه، طرز عمل او شريعت دی نو اعمال او اقوال به د هغه په اقوالو او اعمالو تلل کيږي نو هغه چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اعمالو او اقوالو سره برابر وي قبليږي به او کوم چې مخالف وي نو هغه به د هغه ويونکي او کوونکي باندې رد کيږي هر څوک چې وي.

لکه چې په صحيح بخاری او صحيح مسلم او نورو کتابونو کښې

صحیح حدیث ثابت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي دي :

«چا چې داسې عمل وکړ چې زمونږ په طریقه نه وي نو هغه
رد دی».

نو معنی دا شوه چې اړو مړودی وو پرېږي هغه کسان چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د شریعت څخه ظاهري او باطني مخالفت کوي چې دوی ته به ددوی په زړونو کښې فتنه ورسېږي د کفر، نفاق او بدعت څخه، او یا به ورته دردناک عذاب ورسېږي، په دنیا کښې په قتل، حد، حبس (بند او جیل) او یا داسې نور وسره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څوک چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع

څخه خلک منع کوي هغه منافق دی

الله تعالی فرمائي :

« وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنكَ صُدُودًا » . النساء - ٦١

« او کله چې دوی ته وویل شي چې راشئ هغه کتاب ته چې الله رالیږلی دی او رسول ته نو ته به گوری منافقان چې بندوی خلک له تا نه په بندولو سره » .

نو دا کار د منافقانو دی چې د الله تعالی د کتاب او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه خلک منع کوي او دا سې منافق صفته خلک په اوسني وخت کبنې ډیر زیات دي چې هغوی د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع او د الله تعالی د غوره کړي دین څخه خلک په ډول ډول پلمو منع کوي کله ورته وائي چې دا حدیث زمونږ د مذهب څخه مخالف دی ، کله په ډیرو بعید وتاویلونو سره خلک د رسول الله صلی الله علیه وسلم د طریقو څخه لیری کوي او کله دیوی د ینی درسګاه ، جومات او ټولنې څخه خلک بندوي او ورته وائي چې هلته لاړ نشی هغه خلک وهابیان دي او زمونږ مذهب نه مني . . . . . .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو مخالف مؤمن نشي کېدای

الله تعالی فرمائي :

« فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

النساء (٦٥)

« نه ده داسې لکه څنګه چې داخلك ګمان کوي ، او ستا په رب زما قسم دی هېڅکله دوی مؤمنان کېدای نشي تر دې چې حاکم و نه ګڼي تا په هغه څه کښې چې د دوی ترمېنځ پېښېږي اختلاف پیدا شوی وي او بیا ستا د فیصلې په هکله په خپلو ځانونو کښې تنګي و نه مومي او تسلیم شي په تسلیمېدو سره » .

الله تعالی په خپل ذات قسم کوي چې داخلك نزهغې مؤمنان کېدای نشي ترڅو چې د اختلاف په وخت کښې په تا فیصله و نکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بیا ستا فیصلې ته داسې غاړه کښېږدي چې پرې خوشحاله وي او خفه نوي ، نو د اختلاف په صورت کښې مونږ ته پکار دي چې په قرآن او حدیثو فیصله وکړو او د خلکو په رأیو او اجتهادونو فیصلې ونکړو ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته هم دا دوه شیان پرې ایښې دي چې یو قرآن او بل نبوي احادیث دي لکه چې په حدیث کښې راځي :

عن ابن عباس رضي الله عنهما ان رسول الله صلی الله علیه وسلم خطب في حجة الوداع فقال : " تركت فيكم ما إن اعتصمتم به فلن تضلوا أبداً كتاب الله وسنة نبيه ". رواه الحاكم

د عبد الله بن عباس رضي الله عنهما نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم په حجة الوداع کښې خطبه ولوسته نو وې فرمایل :

" ما په تاسو کښې داسې څه پرې ایښې دي که تاسو پرې منګولې ولګولې نو هېڅکله به ګمراه نشئ چې هغه د الله کتاب دی او د هغه د نبي سنت دی ".

نو معلومه شوه چې هدایت په همدې دواړو کښې دی او په دې دواړو باندې په عمل کولو کښې دی او که دا دواړه چا پرېښودل نو اړو مړو به ګمراه او بې لیارې شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم عمل کښې چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع

نوي هغه باطل دی

الله تعالی فرمائي :

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحْبِطُ أَعْمَالَهُمْ . يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ﴾

محمد : ۳۲ - ۳۳

بی شکه هغه کسان چې کفر ئې کړیدی او دالله دلاری نه ئې خلك بند کړیدي او د رسول خلاف ئې کړیدی وروسته له هغې چې هدایت ورته ښکاره شو نو هیڅکله الله ته هیڅ ضرر نشي رسولی او زر ده چې الله به ئې عملونه برباد کړي . ای مؤمنانو ! د الله اطاعت وکړئ او د رسول اطاعت وکړئ او خپل عملونه مه بربادوئ .

نو عملونه هله باطل او بربادیږي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي او هر هغه عمل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم طریقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یکې به وی هغه بدعت دی او هر بدعت گمراهي ده
لکه چې په حدیث کښی راځي :

عن جابر بن عبد الله الأنصاری قال خطبنا رسول الله صلى الله عليه وسلم فحمد الله واثنى عليه ثم قال : إن افضل الهدى هدى محمد صلى الله عليه وسلم وشر الأمور محدثاتها وكل بدعة ضلالة " .

د جابر بن عبد الله الانصاری رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائي چې مونږ ته رسول الله صلى الله عليه وسلم خطبه ولوسته نو د الله حمد او ثنائي وویله بیائي وفرمایل : بهتره لاره او هدایت د رسول الله صلى الله عليه وسلم هدایت او طریقه ده او په کارونو کښې بدې دي هغه نوي نوي کارونه دي او هر بدعت گمراهي ده .

په یو حدیث شریف کښی راځي :

عن عائشة رضی الله عنها قال رسول الله صلى الله عليه وسلم :
من احدث فی امرنا هذا ماليس منه فهو رد " .

اخرجه البخاري ومسلم وابوداود .

د عائشي رضی الله عنها څخه روایت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمایل : چاچې زمونږ په دې دین کښې نوی کار پیدا کړ چې د دی څخه نه ؤ نو هغه رد دی " .

په بل روایت کښی راځي چې چا داسې عمل وکړ چې زمونږ طریقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکښې نوه هغه رد دی.

نو هر هغه عمل یا هر هغه قول او فعل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي هغه رد دی یعنې مقبول ندی او بدعت دی او هر بدعت ګمراهي ده او لکه څنګه چې داوسنی زمانې مبتدعین وائي چې بدعت کښې حسنه شته نه دا صحیح نده بلکې هر بدعت ګمراهي ده او بدعت کښې سبه نشته لکه چې امام مالك رحمه الله وائي:

من ابتدع فی الإسلام بدعة یراها حسنة فقد زعم أن محمداً صلی الله علیه وسلم خان الرسالة لأن الله یقول «الیوم أکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی...» . فما لم یکن یومئذ دینا لایکون الیوم دیناً.

اصول فی البدع والسنن ص٤

چاچې اسلام کښې بدعت وکړ او هغه ئې حسنه بدعت ګاڼه نو ده دا ګمان وکړ چې محمد صلی الله علیه وسلم په رسالت کښې خیانت کړیدی ځکه چې الله تعالی فرمائي «نن ورځ ماتاسو ته ستاسو دین پوره کړیدی» . نو هغه ورځ (د رسول الله صلی الله علیه وسلم په وخت کښې) چې څه شی دین نوه نو نن هم دین ندی.

عبد الله بن مسعود رضی الله عنه فرمائي:

«اتبعوا ولا تبتدعوا فقد کفیتم» . رواه الدارمی

تاسو د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع وکړئ او بدعت مکوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چي تاسي ته دین پوره او بس شوی دی".
همدارنګه یو بل روایت کښي راځي :

"عن مجاهد قال دخلت مع عبد الله بن عمر مسجداً وقد اذن فيه ونحن نريد أن نصلي فيه فثوب المؤذن فخرج عبد الله بن عمر من المسجد وقال : أُخرج بنا من عند هذا المبتدع ولم يصل فيه"

رواه الترمذی

د مجاهد نه روایت دی هغه وائي چي زه د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما سره یو جوماته ته ننوتم چي په هغه کښي اذان شوی ؤ او مونږ غوښتل چي لمونځ پکښی وکړو نو مؤذن آواز وکړ چي لمانځه ته راشئ نو عبد الله بن عمر د جوماته ووت او وې ویل : مونږ ددې بدعتي له جوماته وباسئ - او لمونځ ئې پکښی ونکړ .

لمانځه ته دعوت ورکول په ظاهر کښی ښه کار معلومیږي لکن د رسول الله صلی الله علیه وسلم په وخت کښی دا اذان نه غیر داسې آواز نه ؤ شوی نو ځکه ورته عبد الله بن عمر بدعت ووایه .

نو که اسلام کښي چیرته بدعت حسنه وای دغه کار به ضرور بدعت حسنه ؤ . او عبد الله بن عمر رضی الله عنهما به ورته ښه کار ویلای ؤ لکن هغه دغه د لمانځه دعوت ته بدعت وواېه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او داځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوه.

همدارنګه اذان کول ښه کار دی لکن د اختر لمانځه لپاره اذان کول نشته او که چا وکړ ګناه ئي وکړه ځکه چې دغه کار رسول الله صلی الله علیه وسلم ندی کړی نو دا بدعت دی.

همدارنګه نور زیات داسې مثالونه شته چې د هغې نه دا معلومیږی چې اسلام کښې بدعت حسنه نشته او هر بدعت ګمراهي ده.

نو هر هغه عمل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي هغه بدعت او باطل دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول او د رسول الله صلی الله علیه وسلم

صحابه

د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه کرام رضی الله عنهم د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اتباع کښې د پر کلك وو او د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداری ئې په هر څه کښې کوله لکه چې په حدیث کښې راځي :

« عن ابن عمر رضی الله عنهما عن النبی صلی الله علیه وسلم

أنه اتخذ خاتماً من ذهب فلبسه فاتخذ الناس خواتيم الذهب فقام النبی صلی الله علیه وسلم فقال : إنی كنت البس هذا الخاتم وإنی لن البسه ابداً فنبذه . فنبذ الناس خواتيمهم » رواه احمد

د عبدالله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د سرو زرو یوه ګوته جوړه کړه او په لاس ئې کړه نو نورو خلکو هم د سرو زرو ګوتې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو رسول الله صلی الله علیه وسلم پوره ته شواو وې ویل چې: ما داکوته په کوته کړی وه. خوزه به یې نور هېڅکله په کوته نه کړم نو کوته یې وغورځوله خلکو هم خپلې کوتې وغورځولې

همدارنګه بل روایت کښې راځي:

عن مجاهد عن عبد الله بن عمر ان النبی صلی الله علیه وسلم قال:

لا یمنعن رجل اَهله اَن یأتوا المساجد فقال ابن لعبد الله بن عمر فإنا نمنعهن فقال عبد الله: أُحدّثك عن رسول الله صلی الله علیه وسلّم وتقول هذا قال فما کلمه عبد الله حتی ماتَ. رواه أحمد.

د مجاهد نه روایت دی:

هغه د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت کوی چې نبی کریم صلی الله علیه وسلّم ویلی دي: یو سړی دی خپله ښځه ددی نه نه منع کوي چې جوماتونو ته لاړې شي نو د عبد الله بن عمر رضی الله عنهمایو ځوی وویل: چې مونږ به یې منع کوو عبد الله بن عمر وویل چې زه درته د رسول الله صلی الله علیه وسلّم حدیث بیانوم او ته دا خبره کوی. مجاهد وائي چې عبد الله بن عمر خپل ځوی سره تر مرګه پورې خبرې ونه کړې"

همدارنګه بل روایت کښې راځي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن سالم بن عبدالله انہ سمع رجلا من اهل الشام وهو یسئل عبدالله بن عمر عن التمتع بالعمرة الى الحج فقال عبد الله بن عمر هی حلال فقال الشامی ان اباك قد نهی عنها فقال عبد الله بن عمر: أرأیت ان كان ابی نهی عنهما وصنعها رسول الله صلی الله علیه وسلم امر ابی یتبع ام امر رسول الله صلّی الله علیه وسلّم فقال الرجل بل امر رسول الله صلی الله علیه وسلّم فقال لقد صنعها رسول الله صلی الله علیه وسلّم. رواه الترمذی۔

د سالم بن عبدالله نه روایت دی هغه وائي چې ما د یوه شامی سړی نه واوریدل چې د عبدالله بن عمر څخه یې دحج په هر څوکي د عمرې پوښتنه کوله عبدالله بن عمر وویل چې دا کار حلال دی نو هغه شامی وویل چې ستا پلار (عمر) خو خلك ورڅخه منع کول عبدالله بن عمر وویل: ته ما ته دا ووایه چې که زما پلار ترې منعه کړی وی او رسول الله صلّی الله علیه وسلّم دا کړی وی. نو زما پلار تا بعداری به کیږي او که د رسول الله صلی الله علیه وسلّم ؟۔

هغه سړي وویل بلکې د رسول الله صلی الله علیه وسلّم د حکم تا بعداری به کیږي نو هغه وویل چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم دا کار کړی دی ".

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو عبدالله بن عمر رضی الله عنهما د رسول الله صلی الله علیه وسلّم د حدیث په مقابل کښې د خپل پلار عمر رضی الله عنه خبره ونه منله ـ افسوس د هغه چا په حال چې د رسول الله صلّی الله علیه وسلّم د حدیثو په مقابل کښې د ښځو متلونه، د پلار او نیکه خبرې، د امام او پیښوا خبرې او داسې نور بې دلیله خبرې او اقوال منی او احادیث پرېږدي ـ

همدارنګه بل روایت کښې راځي:

عن سعید بن جبیر

عن عبدالله بن مغفل انه کان جالساً الی جنبه ابن أخ له فخذف فنهاه وقال: ان رسول الله نهي عنها وقال «إنها لاتصید صیداً ولا تنکی عدواً وانها تکسر السن وتفقأ العین» قال: فعاد ابن اخیه یخذف فقال: أحدثك أن رسول الله صلی الله علیه وسلّم نهی عنها ثم عدت تخذف لا أکلمك ابداً». رواه ابن ماجة.

سعید بن جبیر د عبدالله بن مغفل نه روایت کوي چې د هغه خواته د هغه وراره ناست ؤ نو یو وړه کیتکې (شګه) یې ګوزار کړه نو عبدالله بن مغفل منع کړو او ورته یې و ویل چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم له دې نه منع کړې او ویلی یې دي: چې دا د وړې کیتکې ګوزار نه ښکار صعوی او نه د ښمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

منع کوي بلکې دا غابښ ما توي او ستر ګه را او باسي ،، سعيد وائي چې د عبدالله ورا ره بيا دا کوزار ونه شروع کړل نو عبدالله ورته وويل چې زه تا ته حديث وايم چې رسول الله صلی الله عليه وسلم دا کار منع کړی دی او ته بيا ګوزار ونه کوی ؟. زه به تا سره هيڅکله خبرې ونه کړم.

همدارنګه بل روايت کښې راځي:

عن زيد بن اسلم.

عن ابن عمر قال دخلت علی النبی صلی الله عليه وسلم وعلی ازار يتقعقع فقال من هذا قلت عبد الله بن عمر قال ان کنت عبد الله فارفع ازارك فرفعت ازاری الی نصف الساقين فلم تزل ازرته حتی مات. رواه احمد.

زيد بن اسلم د عبدالله بن عمر رضی الله عنه نه روايت کوي هغه وائي چې زه رسول الله صلی الله عليه وسلم با ندې ورننوتم او زما لونګ ؤ چې بنکته ځا نګيده نو رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل چې دا څوك دی ؟. ما ورته وويل چې عبد الله بن عمر. هغه وفرمايل چې که ته د الله بنده يې نو لنګ (پرتوګ) دی اوچت کړه نو ما خپل پرتوګ د پنډيو نيما يې پورې اوچت کړ. زيد وائي چې د عبدالله پرتوګ ترمرګه پورې اوچت ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو صحابه کرام زمونږ د ملایانو او یا عوامو په شان نه وو چې کله ورته حدیث وویل شي نو هیڅ پروا پرې نه کوي بلکې ما ویل داسې خلک لیدلي چې ځانته د علم نسبت کوي او لویه دعوه لري خو کله چې ورته د دغه رنګ حدیث ویل شوی نکه عبدالله بن عمر ته چې وویل شو نو هیڅ پروائي نه ده کړې بلکې استهزاء یې کړې ده

وقد جربنا بذلك مراراً ۔

د عبدالله بن عباس نه چا دیوې مسئلې په باره کښې پوښتنه وکړه نو عبدالله ورته په حدیث جواب ورکړ هغه سړي وویل چې عمر او ابوبکر داسې ویلی دي نو عبدالله بن عباس په غوسه شو او ورته یې ویل:

يوشك ان تنزل عليكم حجارة من السماء اقول قال رسول الله صلى الله عليه وسلم وتقولون قال عمر وابوبكر

تفسير أضواء البيان ص ٥١٦ ج - ٧ ۔

مجموع فتاوىٰ شيخ الاسلام ص ٢١٥ ج - ٢٠ ۔

نږدې ده چې په تاسو د آسمان نه تیږې را ووریږي زه وایم چې رسول الله صلی الله علیه وسلم داسې ویلي او تاسو وایئ چې عمر او ابوبکر داسې ویلي دي" ۔

نو صحابه وو د حدیث په مقابل کښې د عمر او ابوبکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

رضی الله عنهما قول داسي بدګمانه چې ورته يې وويل آسمان نه به در باندې تبرې نازل شي ـ لوکه عبدالله بن عباس چېرته اوس ژوندې وای او زمونږ دا زمانه مقلدین یې لیدلې وای نو څه به یې ورته ویل چې دوی د هر پیر، فقیر او امام خبره په حدیث مخکښې کوي.

همدارنګه په بل روایت کښې راځي:

عن ابن الحنظلیة قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم نعم الرجل خریم الاسدی لولا طول جمته واسبال إزاره فبلغ ذلك خریما فجعل یأخذ شفرة یقطع بها شعره الی اذنیه ورفع ازاره الی انصاف ساقیه.

رواه احمد.

ابن حنظلیه نه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم وفرمایل:

خریم اسدی ډېر ښه سړی دی خوکه د سر ویښتان یې ډېر اوږده نه وای او پرتوګ یې د ګیټکیو نه ښکته نه وای نو دا خبره خریم ته ورسیده نو هغه قیچي راواخیسته او ویښتان یې د غوږونو نیمایې پورې غوڅ کړل او پرتوګ یې د پنډیو نیمایې پورې پورته کړه.

بل روایت کښې راځي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن عمران بن حصين قال قال رسول الله صلّى الله عليه وسلّم الحياء خير كله او ان الحياء خير كله فقال بشير بن كعب انا لنجد في بعض الكتب او قال الحكمة ان منه سكينة ووقار لله عزوجل ومنه ضعفا فاعاد عمران الحديث و اعاد بشير مقالته حتى ذكر ذلك مرتين او ثلاثا فغضب عمران حتى احمرّ عيناه و قال أحدثك عن رسول الله صلى الله عليه وسلم و تعرض فيه لحديث الكتب ؛

رواه احمد

عمران بن حصين روايت دی هغه وائی چی رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی چی حیا ټول خیر دی او یا ئی شکه حیا ټول خیر دی نو بشیر بن کعب وویل مونږ په ځینو کتابونو او یا حکمت کښی لیدلی دی چی ځینی د حیا نه سکون او وقار دی الله تعالی لره او ځینی ضعف دی نو عمران بیا حدیث و وایه او بشیر بیا خپله خبره وکړه تر دی چی دا خبره ئی دوه یا دری ځل وکړه نو عمران داسی په غصه شو چی سترګی ئی سری شوی او وئی ویل چی زه درته د رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیث بیانوم او ته پکښی د کتابونو خبری کوی ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه وروسته

د هیچا اتباع په مسلمانانو لازمه نده

لکه چې مخکښې مو یادونه وکړه الله تعالی په خپلو بندګانو خپل اطاعت فرض کړیدی او بیا یې د خپل رسول محمد صلی الله علیه وسلم اطاعت فرض کړیدی د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه وروسته د هیچا اطاعت په مونږ فرض ندی بلکې که د رسول الله صلی الله علیه وسلم په مقابل کښې چا د بل هرچا خبره ومنله نو هغه ګمراه شو او د امراؤ اطاعت هم د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د اطاعت لاندی دی او د الله په معصیت کښې د هغوی اطاعت نشته بلکې که د الله په معصیت یې امر کاوه بیا یې نه منل فرض دي په حدیث کښې راځي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن عبد الله بن ثابت قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم والذی نفس محمد بیده لو اصبح فیکم موسیٰ ثم اتبعتموه وترکتمونی لضللتم ... الحدیث ؟ رواه احمد

« عبد الله بن ثابت نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي : قسم دی په هغه ذات چې د محمد نفس د هغه په لاس کښې دی که موسیٰ علیه السلام تاسې ته راغی او بیا مو د هغه تابعداری وکړه اوزه مو پرېښودم نو تاسو ومرو به ګمراه شئ » .

نو د موسیٰ علیه السلام تابعداري سره لدې چې هغه پیغمبر ؤ لکن د رسول الله صلی الله علیه وسلم په مقابل کښې د هغه منل ګمراهي ده نو افسوس د هغه مقلدینو په حال چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحیح حدیث ورته ورسیږي او بیا د مذهب تقلید کوي او هغه حدیث نه مني نو ایا دا به ګمراه نوي بلکې دا تر ټولو لوی ګمراه دی .

همدارنګه حدیث کښې راځي :

عن جابر بن عبد الله رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لا تسألوا أهل الکتاب عن شیء فإنهم لن یهدوکم وقد ضلوا فانکم إما أن تصدقوا بباطل او تکذبوا بحق فإنه لو کان موسیٰ حیاً بین اظهرکم ماحلّ له إلا أن یتبعنی . رواه احمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جابر بن عبدالله رضي الله عنه نه روایت دی هغه وائي چي رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي :

"د اهل کتابونه د هیڅ شي پوښتنه مکوئ ځکه چي هغوی هیڅکله تاسو ته سمه لاره نشي ښودلی او هغوی گمراه شوي دي ځکه چي یا به تاسو د باطل تصدیق وکړئ او یا به د حق تکذیب وکړئ . او که موسی علیه السلام ژوندی وای ستاسو مینځ کښې نو هغه ته بل څه روا نه وو غیر له دی چي زما تابعداري وکړی ."

او بل روایت کښې راځي چي رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دی:

"والذی نفس محمد بیده لو بدا لکم موسی فاتبعتموه وترکتموني لضللتم عن سواء السبیل ولو کان حیاً وادرك نبوتي لاتبعني " رواه الدارمی من حدیث جابر

" قسم دی په هغه ذات چي د محمد نفس د هغه په لاس کښې دی که موسی علیه السلام تاسو ته راښکاره شی او د هغه تابعداری مو وکړه او زه مو پریښودم نو د سمي لاري نه به بې لاري شئ او که موسی علیه السلام ژوندی وای او زما نبوت یې مینده لای وای نو ارو مرو به یې زما تابعداری کړی وه؛

نو موسی علیه السلام چي پیغمبر وو که ژوندی وای هغه ته به د رسول الله صلی الله علیه وسلم د بعثت څخه وروسته د دبل چا اطاعت روا نه وو نو بل چا ته به څرنګه روا شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید رد

د اتباع الرسول په هکله په زیات تفصیل سره مخکښې د هغو نصوصو ذکر شوی چې د اتباع په هکله ذکر شو د تقلید رد هم پکښې وشو لکه د زیات وضاحت او تائید لپاره به زه د لوستونکو لپاره د تقلید لغوی او اصطلاحي معنی وکړم او بیا به د نصوصو په رڼا کې او د علماؤ د اقوالو په تائید د تقلید رد وړاندې کړم ، که څه هم مونږ ه الله تعالی په قرآني نصوصو او نبوی احادیثو سره د بل هر قسم استدلال څخه مستغنی کړي یو ، خو بیا هم یوازې د دې لپاره به د علماؤ اقوال ذکر کړو چې ځینو ناخبره لوستونکو ته دا سبکاره شي چې دا مسائل زمونږ د ځانګړی رأی او فکر نتیجه نده بلکې تیول حق پرست محققین علماء زمونږ د دې کاروان ملګري دي او د تقلید رد له دې کبله ضروري ګڼم چې د تقلید په سبب په اسلامي امت کښې لوی تفرق او زیاتې شخړې او اختلافات را منځته شویدي تردې چې خلك د قرآن او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبوي احاديثو څخه د پرليري شوي دي د ائمه کرامو په
هکله دومره غلو او زياتې شروع شوي دي چې د هغوي اقوال
بلکې د هغوي څخه لا ندې د نورو زياتو خلکو اقوال د قرآن
او حديث په ځاي استعماليږي او داسې استدلال پرې
بيول کيږي چې تر به واڼې د غه اقوال اسماني وحې ده عام
خلك د دين سره دومره نا آشنا شوي دي چې د يوه متل او قرآن
ترمنځ يا د يوه شعر او حديث تر منځ يا د فقهاؤ د اقوالو او
نصوصو ترمنځ هيڅ تميز نشته بلکې که چيرته يو چا ته په ديني
مسئله کښې يو قرآني ايت يا نبوي حديث بيان شي نو هغه
به سمدستي د دې په مقابله کښې د يوه عالم قول يا د
عبدالرحمن بابا يو شعر پيش کړي . عوام خو لا څه چې
د پر علماء مونږ داسې ليدلي دي چې کله ورته يو حديث وويل
شي نو هغه په ډير غضب سره د حديث د نه منلو لپاره
د خلکو اراء او اقوال وړاندې کړي نو مونږ حيران يو
چې د وي پدې نه پوهيږي چې د نص په مقابله کښې نور څه
دليل نشي کيداي او که سره د پوهې داسې کوي :

فإن كنت لا تدري فتلك مصيبة
وإن كنت تدري فالمصيبة أعظم

که نه پوهيږي او داسې کوي نو دا هم يو مصيبت دي او که
پوهيږي او سره د پوهې داسې کوي نو بيا خو ډير لوي مصيبت
دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقليد لغوي معنی :

تقليد د تفعيل د باب څخه مصدر دی او د «قلادة» د مادې څخه اخيستل شوی دی ، قلادة هغه غاړکی او غړوندي ته ويل کيږي چې د څناورو او څارويو په غاړه کښې اچول کيږي نو تقليد په لغت کښې غړوندي په غاړه کښې اچولو ته وائی لکه د حديثو په کتابونو کښې «باب تقليد الغنم» يا «تقليد الإبل» راځي يعنې د حج په مناسکو کښې هغه د هديې څارويو په غاړه کښې غاړکی اچول او غړوندی اچول .

د تقليد اصطلاحی معنی :

تقليد په اصطلاح کښې د يو چا خبره بې دليله منلو ته وائی، لکه چې امام ابن القيم د تقليد اصطلاحی معنی داسې را نقلوي

« التقليد معناه فی الشرع الرجوع إلی قول لاحجة لقائله عليه وذلك ممنوع منه فی الشريعة والإتباع ما ثبت عليه حجة » . اعلام الموقعين ص ١٧٨ ج - ٢

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید معنیٰ په اصطلاح کښې دا ده چې یو داسې قول اوخبرې ته رجوع کول دي چې د هغه ویونکی ته پرې دلیل نه وی او دا په شریعت کښې منع دی او اتباع دی ته وائي چې دلیل پرې ثابت وی» ملا علی قاری حنفی په خپل کتاب شرح قصیدة امالی ص۳٤ طبع دهلی کښې لیکی.

«والتقلید قبول قول الغیر بلا دلیل فکأنه لقبوله جعله قلادة فی عنقه»

«تقلید د بل چا خبرې منل دی بې دلیله، نو دا د دې د قبول له کبله داسې شو لکه چې دا خبره یې یوه غاړکۍ او غړوندې کړې او په خپله غاړه کښې یې واچاوه»

همدارنګه مسلم الثبوت کښې راځی:

«التقلید العمل بقول الغیر من غیر حجة»

«تقلید د بل چا په خبره بې دلیله عمل کول دی»

مختصر ابن حاجب د تقلید معنیٰ داسې کوی:

«التقلید العمل بقول غیرك من غیر حجة - مختصر ابن حاجب ص۲۳۱

تقلید دی ته وائي چې ته د بل چا په خبره بې دلیله عمل وکړې.

همدارنګه.

تقلید ته علم نه ویل کېږي او مقلد ته عالم نه ویل کېږی

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې امام ابن قیم رحمه الله دعلماؤ څخه دا قول را نقلوي :

« أجمع الناس على أن المقلد ليس معدودا من اهل العلم

وأن العلم معرفة الحق بدليله » . اعلام الموقعين ص ٧ ج ١

« خلکو پدې اجماع کړیده چې مقلد په علماؤ کښې نه شمېرل

کېږي او علم دحق معرفت دی په خپل دلیل باندی » .

په قرآن کریم کښی داسې آیتونه ډېر زیات دي چې علماء په

هغې باندې د تقلید په رد کښی استدلال کوي ،

الله تعالی فرمائي : اتخذوا احبارهم ورهبانهم اربابا

من دون الله ...... الآية « التوبه - ۳۱ - »

ګوی « مشرکانو » خپل علماء او پیران په ربوبیت نیولی

دالله نه سوا ؟ .

دغه آیت چې کله عدی بن حاتم د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه

واورېده نو ددې په تفسیر کښی یې د رسول الله صلی الله علیه وسلم

څخه پوښتنه وکړه چې مونږ خو یې عبادت نه دی کړی

نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل :

« أليس يحرمون ما احل الله فتحرمونه ويحلون ما حرم الله

فتحلونه »

ایا داسې نه وو چې هغوی به هغه څه حرام کړل چې الله

حلال کړي وو نو تاسو به حرام ګڼل او هغوې به هغه څه حلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړل چې الله حرام کړي ؤ نو تاسو به حلال ګڼل ؟
عدي بن حاتم وويل چې همدا سې وه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وویل :

« فتلك عبادتهم ». « همدا د هغوی عبادت ؤ .

رواه احمد والترمذی .

نور دی نه معلومه شوه چې یهودو او نصاراؤ د خپلو علماؤ بې دلیله تقلید کړی ؤ او همدغه تقلید شرك دی او کوم مقلد چې د چا تقلید کوی هغه یې په ربوبیت ونیوه.

او الله تعالی فرمايي :

وَكَذٰلِكَ مَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِيْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوْهَآ ۙ اِنَّا وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَّاِنَّا عَلٰٓى اٰثٰرِهِمْ مُّقْتَدُوْنَ ۝ » سورة زخرف ٢٣ -

« او همدا رنګه مونږ تا نه مخکښې په هیڅ یوه کلی کښې ویره ونکی ندی لیږلي مګر هغو عیاشو خلکو ویل چې مونږ خپل پلاران په یوه دین موندلی دی او مونږ د هغو د قدمونو پسې اقتدا کوو » او د پلارانو تا بعداری یې بې دلیله د وحی په مقابل کښې کوله .

او الله تعالی فرمايي :

اِذْ تَبَرَّاَ الَّذِيْنَ اتُّبِعُوْا مِنَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا وَرَاَوُا الْعَذَابَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْاَسْبَابُ . وَقَالَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا لَوْ اَنَّ
لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّاَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّؤُا مِنَّا كَذٰلِكَ يُرِيْهِمُ اللّٰهُ
اَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِيْنَ مِنَ النَّارِ»

سورة البقرة ١٦٦ - ١٦٧.

کله چې بیزار شي هغه کسان چې تابعداري یې شوې ده د هغو کسانو نه چې د دوی تابعداري یې کړېده او عذاب وګوري او ټولې وسیلې پرې ختمې شي. او هغه کسان به ووايي چې د نورو تابعداري یې کړېده کاش چې مونږ بیرته دنیا ته واپس شوي وای نو ددوی (مشرانو) څخه به داسې بیزار شو لکه چې مونږ نه بیزار شوي دي همدارنګه الله دوی ته خپل عملونه وربنايي چې په دوی باندې به افسوس وي او دوی به دا ورڅخه نه وځي».

او الله تعالی فرمايي:

«وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اِلٰى مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُوْلِ قَالُوْا
حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَائَنَا اَوَلَوْ كَانَ آبَائُهُمْ لَا
يَعْلَمُوْنَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُوْنَ»

سورة المائدة - ١٠٤.

او کله چې دوی ته وویل شي چې راشئ هغه کتاب ته چې الله رالیږلی او رسول ته نو وايي چې مونږ ته هغه څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دي چې خپل پلاران موږ پرې موندلي دي. اګر که د دوی پلاران په هیڅ شي نه پوهیږي او نه په هدایت دي»

او الله تعالی فرمايي:

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلَا»

سورة الاحزاب ۶۷

او وبه وایې چې ای ربه موږ د خپلو سردارانو او لويانو منلې وه نو موږ څخه يې سمه لار ورکه کړیوه»

علامه شنقیطي ددی ایت لاندې لیکي:

ومثل هٰذا فی القرآن کثیر من ذم تقلید الآباء والرؤساء وقد احتج العلماء بهٰذه الأیات فی ابطال التقلید ولم یمنعهم کفر اولئك من الإحتجاج بها لأن التشبیه لم یقع من جهة کفر احدهما وإیمان الآخر وإنما وقع التشبیه بین التقلیدین بغیر حجة للمقلد کما لو قلد رجل فکفر وقلد آخر فأذنب وقلد آخر فی مسألة دنیاه فأخطأوجهها کان کل واحد ملوماً علی التقلید بغیر حجة.

تفسیر اضواء البیان ص ۴۹۱ ج ۱

پدې ډول د پلرونو او مشرانو د تقلید بدي په قرآن کریم کښې ډیره زیاته ده.

د تقلید په باطلولو علماؤ پدې آیتونو دلیل نیولی دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه مخکنیو کفر علماء پدی ایتونو دلیل نیولو څخه ندی منعه کړي ځکه چې تشبیه پدی کښی نده چې یو کافر او بل مسلمان دی بلکې تشبیه د هغه مقلدینو په منځ کښی واقع شویده چې دخپل مشر بې دلیله منل کوي ، او دا داسی ده لکه یو سړی تقلید وکړي نو کافر شي بل تقلید وکړي گناهګار شی او بل د دنیا په کار کښی تقلید وکړي نو هغه د صحیح طریقې څخه خطا شی نو دا هر یو په بې دلیله تقلید باندی ملامت دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید کله شروع شو

رسول الله صلی الله علیه وسلم چې کوم پېړۍ ته خیر القرون ویلي دي یعنې په اولنیو درې پېړیو کښې تقلید هیڅ وجود نه لاره بلکې دیني مسائل به د قرآن او احادیثو څخه زده کېدل او په هغې به عمل کېده د کوم عالم څخه به چې چا د کومې مسئلې په هکله پوښتنه وکړه نو هغه به د کتاب الله او سنة الرسول (قرآن او حدیث) په استدلال جواب ورکاوه او د خلکو رأیو پسې تلل نه وو.

محدث دهلوي شاه ولی الله رح وائي:

اعلم ان الناس کانوا قبل المائة الرابعة غیر مجتمعین علی التقلید الخالص لمذهب واحد بعینه

حجة الله البالغة ص۲۴۱

"پوه شه چې د څلورمې صدۍ نه مخکښې خلك د یوه خاص مذهب په تقلید باندې نه وو راټول شوي."

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه شاه ولی الله په خپله رساله "الانصاف" ص۷۰ کښې لیکي :

"إعلم أن الناس في المائة الأولى والثانية غير مجتمعين على التقليد لمذهب واحد بعينه".

یوه شه چې په اوله او دوهمه هجري پېړۍ کښې خلك دیوه شخص په تقلید را ټول نه وو.

شیخ خجندي وائي :

فالسلف لا يعرفون ذلك وكانوا لا يقلدون إلا صاحب الشرع صلى الله عليه وسلم وقد صح اجماع الصحابة و التابعين وتابعيهم باحسان من السلف الصالحين على المنع من أن يقصد انسان إلى قول بعينه فمن اخذ بجميع اقوال أبي حنيفة اوجميع أقوال مالك او اقوال الشافعي اوجميع أقوال أحمد اوغيرهم ولم يعتمد على ماجاء في الكتاب والسنة فقد خالف اجماع الامة كلها واتبع غير سبيل المؤمنين. هدية السلطان ص۱۲

سلف صالحین دا تقلید نه پېژني او د صاحب الشرع یعنی رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه غیر د بل چا تقلید یې نه کاوه او د سلف صالحینو یعنی صحابه وو تابعینو او تبع تابعینو اجماع صحیح ثابته ده چې هغوی دا کار منع کاوه چې یو انسان یو اخلي دیوه شخص قول

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسی روان وی نو چا چې د ابو حنیفه ټول اقوال واخیستل یا یې د مالک ټول اقوال واخیستل یا یې د شافعی ټول اقوال واخیستل، یا یې د احمد ټول اقوال واخیستل او یا یې د بل چا ټول اقوال واخیستل او په هغو احکامو یې اعتماد ونه کړې چې په کتاب او سنت (قرآن او حدیثو) کښې راغلي دي - نو د غه شخص د ټول امت د اجماع څخه مخالفت وکړ او د مؤمنانو نه پرته د بلې لارې تابعداری یې وکړه.

علامه خجندی لیکی:

وهذه المذاهب أمور مبتدعة حدثت بعد القرون الثلاثة.

هدية السلطان ص۸

او دا مذاهب د بدعت کارونه دی چې د درې صدیو (پیړیو) څخه وروسته پیدا شوی دی.

امام ابن قیم رحمه الله د تقلید او مقلدینو په هکله داسې وائي:

وانما حدثت هذه البدعة فى القرن الرابع المذموم على لسان رسول الله صلى الله عليه وسلم، فالمقلدون لمتبوعهم فى جميع ما قالوه يبيحون به الفروج والدماء والاموال ويحرمونها ولا يدرون اذلك صواب ام خطأ على خطر عظيم ولهم بين يدى الله موقف شديد يعلم فيه من قال على الله ما لا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعلم انه لم يكن على شئ .

اعلام الموقعين ص۱۸۹ ج-۲

داد تقليد بدعت څلورمې صدۍ چې رسول الله صلى الله عليه وسلّم ورته بده ويلې ده دې څخه وروسته پيدا شوى نومقلدين دخپلومشرانو په ټولو اقوالو (رجونر (دبڅو عورتونر) او وينې او مالونر رواکوي، اوناروا کوي او پدې نه پوهيږي چې داخبره صحيح ده او که خطا ده.او دوى په دې کارونو سره په يو لوى خطر کښې واقع شوي دي. اودوى لپاره دالله په مخ کښې ډېر سخت مقام دى چا چې په الله هغه څه ويل چې پرې نه پوهيده بيا به په دى پوه شي چې مونږ په هيڅ دليل نه وو».

علامه شنقيطى په خپل تفسير اضواء البيان کښې ليکي:

فتقليد العالم المعين من بدع القرن الرابع ومن يدعى خلاف ذلك فليعين لنا رجلاً واحداً من القرون الثلاثة الاول التزم مذهب رجل واحد معين ولن يستطيع ذلك أبدا لأنه لم يقع البتة».

تفسير اضواء البيان ص۴۸۸-۴۸۹ ج-۷

ديوه معلوم او ټاکلي عالم تقليد کول دڅلورم قرن

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدعاتو څخه دی او که څوك د دی خلاف دعوه لری لو موبز ته دی د دری اولنیو هجری پیړیو نه یو سړی راپه ګوته کړی چی هغه دیوه ټاکلی سړی د مذهب تقلید په ځان لازم کړی وی، او دا کار هیڅکله نه شی کولی ځکه چی داسی هیڅ شوی نه دی".

همدارنګه لوړ ډیر زیات علماء لیکی چی تقلید یو بدعت دی چی د خیرالقرون څخه وروسته پیدا شوی دی لو زه د هغه مقلدینو څخه پوښتنه کوم چی هغوی دین په څلورو مذهبونو کښی محصور او محدود کښی او دیوه تابعداری اسلام ګڼی بلکی د اوسنی زمانی ځینو مقلدینو دا هم لیکلی دی چی «بی مذهبه ډله مسلمان نه کیدای شی» نو زه ورته وایم چی د دغه مذهبونو د پیدا کیدو نه مخکښی او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د وفات نه وروسته خلك د چا په مذهب وو؟ آیا هغوی مسلمانان وو او که نه صحابه کرام، تابعین او تبع تابعین دچا په مذهب وو آیا هغوی مسلمانان وو او که نه؟ آیا هغه امام چی ته یی تقلید کوی هغه دچا په مذهب وو؟ د هغه پلار دچا په مذهب وو ایا ستا امام او د هغه پلار مسلمانان وو او که نه؟ که د دی ټولو سوالونو ځواب دا وی چی دغه خلك

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول مسلمانان ئې لو بيا تا دغه فتوی په کوم دليل اوکوم جرأت سره په دغه ټولو محکنيو او ورو ستنيو خلکو ولګوله ايا د الله نه نه ويريږې ؟ آيا په قبر کښې به تا څخه دا پوښتنه کيږي چې ته دچا په مذهب وی ايا د قيامت په ورځ به تا څخه دا پوښتنه کيږي چې تا ولی د فلانی امام خبره نه وه منلی ؟ او که تا څخه به دا پوښتنه کيږي چې آيا تا د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله عليه وسلم خبره منلی وه او که نه ؟ ـ ضرور به داسې يوه ورځ راځي چې ته او ستا په څېر نور ډېر ړانده مقلدين به د الله په مخ کښې ولاړ وی او الله تعالی به درته وايي چې په کوم دليل دی حلال او حرام جوړ کړی ئې ؟ په کوم دليل دی ديوه غير معصوم خبره منلې وه ؟ . او په کوم دليل دی دغه غير معصوم د ربوبيت او رسالت درجې ته رسولای ئې ؟ ولی دی زما د رالېږل شوی رسول خبره نه وه منلی ؟ ايا ما تا ته نه ئې ويلی چې : مَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا » آيا ما تا سو ته نه ئې ويلی چې « لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ اسوة حسنة » .

نو راشه ای مقلده اوس دی وخت دی الله څخه دخپلو تېرو اعمالو مغفرت وغواړه او په اخلاص سره توبه وباسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او یواځې د الله تعالی کتاب او د هغه د رالیږلی شوی اخری رسول محمد صلی الله علیه وسلم د احادیثو پیروی وکړه او د فلان او فلان خبری پریږده د هغه ورځی څخه مخکښې د ځان د خلاصون په فکر کښی شه چي هلته به بیا نه د دنیا ته راتلل وي او نه به بیا پښېماني څه فائده لري .

امام ابن قیم الجوزیة په خپل کتاب اعلام الموقعین کښې د څلورمی صدی په هکله داسې وائي:

« وكان دين الله سبحانه و تعالىٰ أجل في صدورهم و اعظم في نفوسهم من ان يقدموا عليه رأياً او معقولاً او تقليداً او قياساً ».

اعلام الموقعين ص ٦ ج ١

د دغو په سینو کښې د الله تعالیٰ د دین دی نه ډیر لوړ مقام ؤ او د هغوی په زړونو کښې د دې نه ډیر لوی ؤچې په دې دین باندې رایه، عقلي امور، تقلید او یا قیاس مخکښې کړی .

نو د دې نه معلومه شوه چې تر څلورمی صدی پورې تقلید نه ؤ بلکه امام ابن قیم د څلورمی صدی د علماؤ د اتباعو د اولنی پړاؤ په هکله هم داسې وائي:

« زاهدين في التعصب للرجال واقفين مع الحجة والاستدلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

يسيرون مع الحق أين سارت ركائبه» اعلام الموقعين ص ج-۱

«هغوی د سرو لپاره د مذهبي تعصب څخه ځان ساته او د حجت او دليل سره ولاړ ؤ د حق سره له بر چې هر څوا تر روانی وی هغوی به هماغه لور ته تلل»

يعنی دا به يې نه ويل چې زما امام او مقتدا داسې ويلي دی نو زه به همدا منم او د بل چا به نه منم اگر چې د بل چا خبره د حجت او دليل په اساس حق وی بلکه هر چا به چې ور ته حق وويل هغه به يې منل داسې نه ؤ لکه زمونږ د زمانې مقلدين چې حق ور ته څرگند شي او خپله پرې هم اعتراف وکړی لکن مذهبي تعصب پرې دومره غالب وی چې هغه حقه خبره نه مني او هغه د مذهب خبره يې ټينگه کړی وی. د مثال په توگه به زه تاسو ته د حنفي مذهب د يوه متعصب مقلد خبره را نقل کړم:

محمود حسن بن ذوالفقار على الديوبندی په ترمذی

باندې تقرير ليکلی دی په هغه کښې يوه مسئله دا ده چې:

عبدالله بن عمر وائي رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلی دي:

«البيعان بالخيار مالم يتفرقا» رواه البخاری ومسلم وابو داؤد والترمذي واللفظ له.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« اخيستونکی او خرڅونکی ترهغه پورې خيار لري چې تر څو جلا شوی نه وی».

پدې کښې اختلاف دی امام احمد، امام شافعی او عام محدثين وائي چې د دې تفرق څخه مراد تفرق بالأبدان دی يعنې بايع او مشتري ترهغه پورې اختيار لري ترڅو چې د هغه ځای څخه تللی نه وی. او ابوحنيفة وائي د دې تفرق څخه مراد تفرق بالکلام دی يعنی کله چې بايع وويل چې ما په تا خرڅ کړی او مشتری وويل چې ما اخيستی نو بيا اختيار نه لري.

د دې حديث راوی عبدالله بن عمر رضی الله عنهما د عمل څخه د محدثينو د مذهب تائيد کېږي ځکه چې هغه به کله څه شی واخيست او يا به يې خرڅ کړ نو هغه ځای څخه به روان شو د دې لپاره چې بيع واجب شی لکه دا عمل يې امام ترمذی په ص ۲۳٦ ج-۱ کښې ذکر کړی دی. همدارنګه نور ډېر زيات احاديث په دې دلالت کوی چې مراد د تفرق څخه تفرق بالأبدان دی. او عجيبه خبره خو دا ده چې د احنافو دا مذهب دی چې راوی کله د روايت څخه خلاف وکړی نو د هغه راوی به عمل اخيستل کېږي. او راوی چې د کوم حديث روايت کړی دی هغه به پرېښودل کېږی

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا أصل هم غلط دی ځکه چې مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلّم په إتباع مأمور یو نه دبل چا په اتباع.

او د هغه فاسد اصل په اساس احنافو د ډیرو زیاتو احادیثو خلاف کړی دی چې د هغې ذکر اوس د بحث نه مونږ لیری کوی.

لکن د دی سره سره هم پیدې ځای کښې احنافو د مذکور حدیث او د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما د عمل خلاف کړی دی. نو محمود حسن دیوبندی پدې حدیث باندې د ډیر بحث نه وروسته داسې لیکی:

»فالحاصل إن مسئلة الخيار من مهمات المسائل و خالف أبوحنيفة فيه الجمهور وكثيراً من الناس من المتقدمين والمتأخرين صنفوا رسائل فی تردید مذهبه فی هذه المسئلة ورجح مولانا شاه ولی الله المحدث دهلوی قدس سره فی رسائل مذهب الشافعی من جهة الأحاديث والنصوص وكذلك قال شيخنا مد ظله يترجح مذهبه وقال: الحق والإنصاف ان الترجيح للشافعی فی هذه المسألة ونحن مقلدون یجب علینا تقلید امامنا إبی حنیفة«. تقریر الترمذی ـ لمحمود حسن الدیوبندی ص۳۵ ط۳٦ »حاصل دا دی چې د خیار مسئله د ډیرو مهمو مسائلو څخه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ابوحنیفة پدی کښې د جمهورو علماؤ او د مخکنیو او وروستنیو ډېرو خلکو خلاف کړی او پدی مسئله کښې مخکنیو او وروستنیو ډېرو علماؤ د ابوحنیفة د مذهب په خلاف او تردید کښې ډېری رسالی لیکی دی. او محدث دهلوی شاه ولی الله هم پخپلو رسالو کښې د احادیثو او نصوصو له أمله د شافعی مذهب ته ترجیح ورکړی. او هم زمونږ استاذ هم ویلی دی چې د شافعی مذهب صحیح دی او ویلی یې دی چې حق او انصاف دا دی چې پدی مسئله کښې ترجیح د شافعی طرفته ده. لکن مونږ مقلدین یو او مونږ باندې د خپل امام تقلید واجب دی.»

نو دا څومره د افسوس خبره ده چې یو سړی
احادیث او نصوص، حق او انصاف پرېږدی
او د مذهب پسی ځی کم دا رنګم تقلید شرک نه وی نو اخر شرک
به څه وی.

او د دی تقلید د مرض سبب او علت دا دی چې د قرآن او حدیثو څخه د دغه علماؤ خلک لیری کړی دی د فقهاؤ اقوال او دیونان فلسفی یې دین ګڼلی او قرآن او حدیث یې شاته غورځولی نو ځکه دغسې علماؤ ته یو حق پرست عالم داسې وائي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ا يـا علماء الهند طال بقاءكم
و زال بفضل الله عنكم بـلاءكم
رجوتم بعلم العقل فوزسعادة
وأخشى عليكم ان يخيب رجاؤكم
فلافى تصانيف الاثير هدا ية
ولا فى اسارات ابن سينا شفاءكم
ولا طلعت شمس الهدى من مطالع
فأوراقها ديجوركم لا ضياءكم
ولاكان شرح الصدر للصدر شارحا
بل ازداد منه فى الصدور صداءكم
وبازغة لاضوء فيها اذا بدت
واظلم منها كالليالى ذكاءكم
وسلمكم مما يفيد تسفلا
ليس به نحو العلى ارتقاءكم
فما علمكم يوم المعاد بنافع
فيا ويلتى ما ذا يكون جزاءكم
أخذتم علوم الكفر شرعاً كأنما
فلاسفة اليونان هم انبياءكم

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرضتم فزدتم علة فوق علة
تداووا بعلم الشرع فهو دواءكم
صحاح حديث المصطفیٰ وحسانه
شفاء عجيب فليزل منه داءكم

ترجمه:

ای د هند علماؤ د ډېر وخته پورې ژوندی اوسئ او د الله په فضل دی تاسو نه ستاسو بيماری لیری شي د عقل په علم باندې د اخرت د نیک بختۍ امید لرئ، او ویرېږم چې ستاسو دا امید به برباد شی، نه د اثیر په تصانیفو کښې هدایت شته، او نه د ابن سینا په بندیخانو کښې، د هدایت لمر د مطالعو څخه نه دی ختلی، د دی کتابونو پاڼې تا لپاره تیاری دی او رڼا نده، د صدر شرحی کښې د سینې پراخی نشته، بلکې ستاسو سینو کښې له دی نور هم درد زیات شو، کله چې دا کتابونه د شمس بازغه بنکاره شي نو هیڅ رڼا پکښې نه وی، او د دی نه هم د شپې غوندی ستاسو ذکاء زیاته تیاره ده، او سُلم کتاب تور هم رانښکته کول کوی، او پورته خواته تاسو نشی پورته کولای، نو د قیامت په ورځ دا ستاسو علم تاسو ته هیڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

فائده نه رسوی، نو های أفسوس چي ستاسو بر څه جزاء وی، تاسو د کفر علوم ونه شرعه جوړه کړی ده، داسي ښکاری لکه چي د یونان فلاسفه ستاسو أنبیاء وی".

تاسو نا جوړه شوی یا ست او مرضونو ډیر شوی دی، نو د شرعی په علم دواء وکړی چي دا ستاسو دارو دی د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحیح او یا حسن احادیث یوه عجیبه شفا ده نو په هغي دی ستاسو مرض لیری شي.

څه عجیبه دارو يي روحي بیمارانو ته وښودل نو راځه ای د شرک، تقلید او بدعت بیمارانو په قرآن او حدیثو باندي د خپلو روحي امراضو دارو وکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید رد د سلف صالحینو څلورو امامانو

او نورو د امت د علماؤ د اقوالو په تأیید

ټولو سلف صالحینو، څلورو مشهورو اماما نو او د اسلامی امت نامتو علماؤ د تقلید رد کړی دی چې د هغوی ځینې اقوال به د نمونې په شکل زه لوستونکو ته را نقل کړم.

په یوه روایت کښې راځی:

عن ابن عباس قال لیس منا أحد الا یؤخذ من قوله ویدع غیرالنبی صلی الله علیه وسلم. رواه احمد

د عبدالله بن عباس رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائي چې زموږ نه هيڅ یوکس نشته مګر د هغه ځینې خبره به اخیستل کیږی او ځینې به پرې منوول کیږی غیر د نبی کریم صلی الله علیه وسلم څخه».

همدارنګه

عبد الله بن مسعود رضی الله عنه وائي:

لا یقلدن أحدکم دینه رجلاً ان آمن آمن وان کفر کفر فانه لا أسوة فی الشر» اعلام الموقعین ص۱۷٦ ج۲-۳ تفسیر اضواء البیان ص۴۹۴ ج۷

ستاسو یوکس دی په دین کښې د یوه سړی څخه تقلید

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه کوي چي که هغه ایمان راوړي نو دا هم ایمان راوړي او که هغه کافر شو دا هم کافرکیږي ځکه چي په شرکي تابعداري نشته ».

شیخ الاسلام ابن تیمیة وائي:

وهؤلاء الأئمة الاربعة رضي الله عنهم قد نهوا الناس عن تقليدهم في كل مايقولونه

مجموع فتاوى ص۲۱۱ ج۲۰ - دغه څلور امامان دي چي خلک يې د دوي په هره خبره کښې د تقلید څخه منع کړي دي ».

امام ابن قیم وائي :-

وقد نهى الائمة الاربعة عن تقليدهم و ذموا من أخذ اقوالهم بغير حجة » اعلام الموقعين ص۱۸۱ ج-۲ .

څلورو امامانو (ابو حنیفة، مالك ، شافعي او احمد) دخپل تقلید څخه خلك منع کړي دي او چاچي د هغوی اقوال بې دلیله واخیستل هغه ته امامانو بد ویلی دی ».

علامه شنقیطي وائي :

اعلم أن الائمة الاربعة رحمهم الله متفقون على منع تقليدهم التقليد الاعمى الذي يتعصب له من يدعون انهم اتباعهم ولو كانوا أتباعهم حقاً لما خالفوهم في تقليدهم الذي منعوا منه و نهوا عنه »

تفسیر اضواء البیان ص۵۳۹ ج-۷ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پوره شه چې څلور امامان رحمهم الله د هغوی د تقلید په منع متفق دي. داسې رونډ تقليد چې ځینې هغه متعصبین خلک يې کوي او دا دعوه لري چې مونږ د دې امامانو تابعدار یو، نوکه دوی د هغه امامانو په حقه تابعدار وای دوی به د هغوی داسې خلاف نه وُکړی چې هغوی تقلید منع کړی دی او دوی یې تقلید کوی».

امام ابو حنیفه وائي:

لاینبغی لمن لم یعرف دلیلی ان یفتی بکلامی»

حجة الله البالغة ص۲۳۱.

«چا ته دا مناسب ندي چې زما دليل يې نه وي پيژندلی او زما په خبره فتویٰ ورکړي».

نو اوسنی حنفیان دا امام ابو حنیفه د دی قول نه مخالف دی ځکه چې د هغه دلائل ورته په ډیرو ځایو کښې معلوم نه وی او د هغه په مذهب فتویٰ ورکوی.

امام ابوحنيفه وائي:

اذا قلت قولاً وكتاب الله يخالفه فاتركوا قولی لكتاب الله.

کله چې ما څه خبره وکړه او د الله د کتاب نه مخالفه وه نو زما خبره د الله کتاب لپاره پرېږدئ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ورته وویل که د رسول الله صلی الله علیه وسلّم قول یې مخالف وي؟

هغه وویل:

«اترکوا قولی لخبر الرسول صلّی الله علیه وسلّم.

«زما خبره د رسول الله صلّی الله علیه وسلم د حدیث لپاره هم پرېږدئ»

چا ورته وویل: که د صحابه وو قول یې مخالف وي.

هغه وویل:

۱۹ ص

«اترکوا قولی لقول الصحابة». فتح المجید ۵۴۳ هدیة السلطان

زما قول د صحابه وو قول لپاره هم پرېږدئ»

او د هغه حنفیانو په حال زیات افسوس دی چې صحیح حدیث ورته ورسېږي خو بیا هم د امام ابوحنیفه خبره نه پرېږدي هغه ورته وائي چې ما پرېږده او دوی وائي چې مونږ به تا نه پرېږدو.

امام ابوحنیفه وائي:

«إیاکم والقول فی دین الله تعالیٰ بالرأی وعلیکم باتباع السنة فمن خرج عنها ضل»

المیزان الکبریٰ للشعرانی ص ۱-۷

«تاسو ځان وساتئ د الله تعالیٰ په دین کښې د رأیې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او تا سو هر و مرود سنتو اتباع وکړئ او خوک چي د سنتو څخه ووت گمراه شو.

امام مالک رح وائي :

«ما منا الا راد و مردود علیه إلا صاحب هذا القبر صلی الله علیه وسلم». فتح المجید ص۱۹۱

«زمونږ نه هیڅ یو کس نشته مگر هغه باندي خیله خبره بیرته وا پس کیږي او نه منل کیږي غیر د دی قبر والا نه یعني د نبي کریم صلی الله علیه وسلم قبر ته ئي اشاره وکړه».

امام مالک وائي :

«انما انا بشر أخطئ وأصیب فانظروا فی رأیي فکل ما وافق الکتاب والسنة فخذو به وکل مالم یوافق الکتاب والسنة فاترکوه» تفسیر اضواء البیان ص۴۲۹ ج۷-۶۰.

«بی شکه زه بشر یم کله خطا کیږم او کله حق ته رسیږم نو زما رایه وگورئ زما هره رایه چي د قرآن او حدیثو سره موافقه وه نو وا يې خلئ او کومه چي د قرآن او حدیثو سره موافقه نه وه نو پری یې ږدئ».

امام شافعي رح وائي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثل الذی یطلب العلم بلا حجة کمثل حاطب لیل یحمل حزمة حطب وفیه افعیٰ تلدغه وهو لایدری».

اعلام الموقعین ص ۱۸۱ ج - ۳

«د هغه چا مثال چې د بې دلیله علم طلب کوی د هغه چا په شان دی چې د شپې خاشاک راټولوی یوه کیړه راواخلی او په هغې کښې ماروی هغه یې وچیچی او دا پرې نه پوهیږي».

همدارنګه وائي:

اذا صح الحدیث فهو مذهبی» تفسیر اضواء البیان ص ٥٤١ ج - ٧

کله چې حدیث صحیح ثابت شو نو همدا زما مذهب دی.

همدارنګه امام شافعی وائي:

«أجمع المسلمون علی ان من استبانت له سنة رسول الله صلی الله علیه وسلم لم یکن له ان یدعها لقول احد من الناس».

اعلام الموقعین لابن القیم ص ٧ ج - ١

مسلمانانو پدی اجماع کړیده چې چاته د رسول الله صلی الله علیه وسلم سنت ښکاره شو نو هغه ته داروا نده چې دغه سنت په خلکو کښی د یو چا د قول له امله پریږدي.

امام شافعی وائي:

«إذا صح الحدیث بما یخالف قولی فاضربوا بقولی الحائط»

(c) ketabton.com: The Digital Library

واذا رأيت الحجة موضوعة على الطريق فهي قولي ".

مجموع فتاوى ص۲۱۱ ج ۲۰

"کله چې صحیح حدیث راغی او زما دقول مخالف وي نو زما خبره په دیوال وولئ او کله چې تا دلیل ولید چې په لار کښې ایښې وي نو هم دغه زما قول دی ".

امام احمد وائي :

" لا تقلدني ولا تقلد مالكاً ولا الثوري ولا الأوزاعي وخذ من حيث أخذوا ".

وقال : "من قلة فقه الرجل ان يقلد دينه الرجال ".

اعلام الموقعين ص۱۸۲ ج ۲ . مجموع فتاوى ص۲۱۱ ج ۲۰

"زما تقلید هم مه کوئ او د مالک، سفیان ثوري او اوزاعي تقلید هم مه کوئ او د هغه ځای نه دین واخله چې هغوی اخیستی (قرآن او حدیثو نه) او وائي چې " دیوه سړی د ناپوهۍ او فقاهت د کموالي نه دا هم ده چې خپل دین د سړیو نه تقلید وي ".

امام احمد وائي :

عجبت لقوم عرفوا الإسناد وصحته ويذهبون إلى رأي سفيان والله تعالى يقول : " فليحذر الذين يخالفون عن

(c) ketabton.com: The Digital Library

أمره أن تصيبهم فتنة او يصيبهم عذاب أليم. أتدرى ما الفتنة؟ الفتنة الشرك. لعله إذا رد بعض قوله أن يقع فى قلبه من الزيغ فيهلك. فتح المجيد ص۴۶۶

«زه هغه قوم ته تعجب کوم چې سند او د سند صحت ئې پېژندلی دی او بیا د سفیان رأيې پسې ځي او الله تعالی فرمائي: هر و مرو دی و وېرېږي هغه کسان چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د طریقې او حکم څخه مخالفت کوي چې دوی ته به فتنه ورسېږي او یا به ورته دردناک عذاب ورسېږي» ایا ته پوهېږی چې فتنه څه شی دی؟ فتنه شرک دی.

کیدای شي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم ځینی خبری رد کړي (قبولی او عملي ئې نکړي) نو د ده په زړه کښې به کوږ والی پیدا شي او هلاک به شی».

نو دا هغه خلو امامان دي چې د دوی مقلدین ئې په هر څه کښې تقلید کوي که صریح نص د قرآن کریم او صحیح حدیث هم راشي او د دوی د امام خبره د دغه نص څخه مخالفه وي نو دوی نص پرېږدي او د امام خبره اخلي او یا د امام نه د وړو لاندی خلکو خبره اخلي. لکه چې صاوي ویلي دي چې زمونږ د امام خبره د قرآن کریم یا حدیث او یا د اجماع څخه هم مخالفه وی نو مونږ به دا دواړه پرېږدو او د امام خبره به اخلو. نو همدغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید شرک دی او د همدی تقلید څخه مونږ ه ځلور واړه اماماتو منع کړي یو . همدا رنګه د اسلامی امت نورو علماؤ هم تقلید منع کړی دی .

ابو عبدالله بن خوازمنداد البصری وائي :

والتقلید فی دین الله غیر صحیح وکل من اوجب الدلیل علیك اتباع قوله فأنت متبعه والإتباع فی الدین مسوغ والتقلید ممنوع . اعلام الموقعین ص ۱۷۸ ج ۲

د الله په دین کښی تقلید صحیح نه دی او هر هغه څوك چي په تا باندی دلیل د (قرآن او حدیث) څخه د هغه د قول اتباع لازمه کړي نو ته د هغه متبع یې او اتباع په دین کښی روا ده او تقلید منع دی .

عبدالله بن معتمر وائي :

"لا فرق بین بهیمة تنقاد و انسان یقلد" .

تفسیر اضواء البیان ص ٤٩٤ ج ۷ اعلام الموقعین ص ۱۳۰ ج ۲

" د هغه حیوان او چار پای په منځ کښی چي پری پکښی وي او څوك یې راښکاږي او د هغه انسان چي تقلید کوي هیڅ فرق نشته ".

ابن عبدالبر د مزنی قول داسی را نقلوي :

"یقال لمن حکم بالتقلید هل لك من حجة فیما حکمت به؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

فإن قال نعم أبطل التقليد لأن الحجة أوجبت ذلك عنده لا التقليد . فإن قال حكمت به بغير حجة قيل له فلم أرقت الدماء وأبحت الفروج وأتلفت الأموال وقد حرم الله ذلك إلا بحجة . قال الله عز وجل (إن عندكم من سلطان بهذا) اى من حجة بهذا .

تفسير اضواء البيان ص۴۹۷ ج ۲

چاچي په تقليد يوحكم وكړ بايد ورته وويل شي چې ايا تاچي په څه شي حكم وكړ څه دليل درسره وو؟ كه يې وويل چې: هو ! نوتقليد يې باطل كړ ځكه چې دليل داحكم واجب كړ نه تقليد . اوكه وئي ويل چې مابې دليله حكم وكړ نو بايدور ته وويل شي چې ولى دى (بې دليله حكم) وينې توى كړي او فرجونه (ښځې) دى روا كړي اومالونه دى لوټ كړل حال داچې دا كار الله تعالىٰ بې دليله حرام كړى دى . الله فرمايلى دي ايا تاسوسره پدى څه دليل شته .

علامه محمد بن اسماعيل الأمير اليمانى وائي :

علام جعلتم ايها الناس ديننا — لأربعة لا شك فى فضلهم عندى
هم علماء الدين شرقاً ومغرباً — ونور عيون الفضل والحق والزهد
ولكنهم كالناس ليس كلامهم — دليلاً ولا تقليدهم فى غد يجدى

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولا زعموا حاشاهم أن قولهم . دليل فيستهدی به کل مستهدی

ای خلکو تاسو پر کوم دليل دا زمونږ دين هغوخلو او
امامانو پوری تړلی دی چې زما په نزد د هغوی په فضيلت
کښی هيڅ شک نشته هغوی په مشرق او مغرب کښی د دين
علماء دی او د فضيلت ، حق او زهد د سترګو رڼا ده ، لکن
دوی هم د نورو خلکو غوندی دی چې د هغوی خبره دليل
ندی او نه يې تقليد سباوري لپاره څه ګټه لری او دی امامانو
دا هم نه دي ويلي چې زمونږ قول داسی دليل دی چې هرڅوک
پری هدايت مومي.

ملا علی القاری حنفي وائي :

"لا يجب على أحد من هذه الأمة أن يكون حنفياً او مالكياً
او شافعياً او حنبلياً" . بحوالة هداية السلطان ص۱۶

پدی امت کښی هيچا باندی دا لازم ندي چې يا دی حنفي
وي او يا دی مالکی وي او يا دی حنبلي وي .

د حنفي مذهب مشهور عالم ابن همام د حنفي فقهي په
اصولو "التحرير" کښی ليکی :

"ان التزام مذهب معين غير لازم على الصحيح لان
التزامه غير ملزم اذ لا واجب إلا ما أوجبه الله ورسوله
ولم يوجب الله ولا رسوله على احد من الناس أن يتمذهب

(c) ketabton.com: The Digital Library

على مذهب رجل من الأئمة فيقلده فى دينه فى كل ما يأتى ويذرون غيره "

حوالة هدية السلطان ص۱۵

"صحيح خبره داده چې ديوه تاكلي مذهب لازم گڼل په ځان باندې ضروري ندي ځكه چې دالازم گڼل لازم شوي ندي ځكه چې واجب نشته مگر هغه چې الله تعالىٰ واجب كړي وي او دالله تعالىٰ رسول واجب كړي وي، او دا نه الله تعالى واجب كړي او نه د هغه رسول چې يوڅوك دې دامت ديوه سړي په مذهب وي او په دين كښې دې په هرڅه كښې د هغه تقليد كوي اود نورو سره چې څه وي هغه دې پرېږدي"

علامه خجندى ليكي :

"وماكفر غالب من كفر من الأولين والآخرين إلا بالتقليد للأحبار والرهبان والمشايخ والآباء" .

هدية السلطان ص۸

"د مخكښنيو او وروستنيو څخه زيات خلك چې كافر شوي دي هغوى دعلماؤ، پيرانو، مشايخو او پلرونو په تقليد كافر شوي دي"

خجندى بل ځاى كښې ليكي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ولكن الأسف ألف أسف من المقلدين المتأخرين والمؤلفين الذين سودوا الدفاتر وقد ظنهم الناس أنهم علماء مجتهدون معصومون فهم قد الزموا الناس تقليد واحد من الأئمة الأربعة ومذاهبهم المعروفة فبعد الإلتزام حظروا الأخذ والعمل بقول غيره كأنهم جعلوه نبيا مرسلاً مطاعاً" هدية السلطان ص٩

"د ور وستنيو هغو مقلد ينواو مؤلفينو په هكله ز‌ړخله افسوس دی چې کتابونه يې ډک کړيدی او خلک پری ګمان کوي چې هغوی علماء او معصوم مجتهدين دي ځکه چې دوی دخلورو امامانو تقليد او معلوم مذهبونه پرخلکو لازم کړيدي او بيا يې دنورو خلکو قول اخيستل او په هغې عمل کول منع کړل خلک ويرولي دي نو دا داسې شو لکه چې دغه امام نه يې رالېږل شوی نبي جوړ کړی وي چې د هغه اطاعت کېږي".

همدارنګه علامه خجندي په خپله رساله "هدية السلطان" کښې ليکي :

"وأما المذاهب فهى اراء أهل العلم وافهامهم فى بعض المسائل واجتهاداتهم وهذه الآراء والإجتهادات والفهوم لم يوجب الله تعالى ولا رسوله على احد اتباعها، فإن فيها

(c) ketabton.com: The Digital Library

الصواب والخطأ. ولا صواب خالصاً إلا ما ثبت عن رسول الله صلى الله عليه وسلم وكثيرا ما ذهب الأئمة إلى مسألة فبان لهم الحق في غيرها فرجعوا عنها.

هدية السلطان ص۸

دا مذاهب د علماؤ رأيې او پرځينو مسائلو کښې د هغوی فهم او اجتهادونه دي او د دی رأيو او اجتهادونو پوهې تابعداري په هيڅ چا باندې نه الله تعالی او نه د هغه رسول واجبه کړې ده ځکه چې په دی کښې حق ته رسيدل هم شته او خطا کيدل هم شته او حق ته رسيدل يوازې په هغو احاديثو کښې دي چې د رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه ثابت شوي وي او د هر ځلی امامان يوی مسألې خواته تللی دي او بيا ورته حق په بل څه کښې ښکاره شويدی نو د هغې مسألې څخه يې رجوع کړيده.

بيا علامه خجندی ليکی:

"فدين الإسلام دين واحد لا مذاهب فيه ولا طرق يجب اتباعها إلا طريق محمد صلى الله عليه وسلم وهديه".

هدية السلطان ص۲

"نو د اسلام دين يو دی نه پکښې دا سی مذهبونه شته او نه پکښې دا سی طريقې چې د هغې تابعداري واجبه وي پرته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم د طریقی اولاری څخه ".

شیخ الاسلام ابن تیمیه وائي :

"ولیس لأحد أن ینصب للأمة شخصاً یدعو إلی طریقته ویوالی ویعادی علیها غیر النبی صلی الله علیه وسلم ولا ینصب لهم کلاماً یوالی علیه ویعادی غیر کلام الله ورسوله وما اجتمعت علیه الامة بل هذا فعل اهل البدع الذین ینصبون لهم شخصاً او کلاماً یفرقون به بین الأمة".

مجموع فتاوی ص۱٦٤ ج-۲۰

"هیڅ چاته دا روا نه دي چي امت ته یو شخص ودروي او خلک د هغه طریقی ته رابلي او د هغه په طریقه باندي د خلکو سره دوستی او دښمنی کوي پرته د رسول کریم صلی الله علیه وسلم څخه او نه ورته دا روا دي چي یوه خبره ورته وټاکی او په هغی باندي دوستی او دښمنی کوي پرته د الله او د هغه د رسول د خبرو څخه . او امت پدی اجماع کړیده چي دا کار د بدعتیانو دی چي یو شخص یا یو کلام خلکو ته ودروی او د امت په منځ کښی پری جدائي راوړي".

او شیخ الاسلام ابن تیمیه وائي :

"ولا یجب علی أحد من المسلمین التزام شخص معین غیر الرسول صلی الله علیه وسلم فی کل ما یوجبه او یخبر به بل کل

(c) ketabton.com: The Digital Library

احد من الناس یؤخذ من قوله و یترك إلا قول الرسول صلی الله علیه وسلم". مجموع فتاوی ص۲۰۹ ج-۲۰

• په هیڅ یوه مسلمان باندې دیوه تاکلي شخص د مذهب تابعداري لازمه نده پرته د رسول الله صلی الله علیه وسلم د تابعدارۍ نه، په هرڅه کښې چې واجبوي ئې او یا مونږ ته خبر راکوي بلکې د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه پرته د هرچا خپلې خبرې اخیستل کیږي او ځینې پریښوول کیږي.

علامه ابن قیم په خپل کتاب اغاثة اللهفان ص۱۲۵ ج-۱ کښې لیکي:

• و من کید الشیطان امرهم بلزوم زی واحد ولبسة و هیئة و مشیة معینة و شیخ معین وطریقة مخترعة ومذهب معین ویفرض علیهم لزوم ذلك بحیث یلزمونه کلزوم الفرائض فلایخرجون عنه ویقدحون فیمن خرج عنه و یذمونه کاکثر مقلدة المذاهب المعینة واصحاب الطرق المتنوعة من الصوفیة الخرافیة کالنقشبندیة والقادریة والسهروردیة والشاذلیة والتیجانیة وغیرهم فالحذر الحذر مما هم علیه من التعصب والتقلید".

• داهم د شیطان د چلونو او دوکو نه یو چل دی چې خلکو ته ئې امر کړی چې یو رنګ طریقه او لباس او یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معین هیئت او تګ او تا کلی شخص او د څا نجوړه شوی طریقه او تاکلی مذهب لازم و ګڼی او د دی اتباع پری داسې لازم وګڼی لکه چې د اسلام د فرائضو اتباع لازمه ده ، نو د دی طریقو او مذهبونو څخه وځي او ځوک چې ور څخه ووتل هغه باندې تهمت لګوي او بدي ګڼي . لکه د پر د معینو مذهبونو مقلدین او د مختلفو طریقو والا د خرافي صوفیانو څخه لکه نقشبندیان ، قادریان ، سهر وردیان شاذلیان ، تیجانیان او داسې نور . نوکوم تعصب او تقلید چې دوی کوي لـه ډېره ډېره په کلکه ورته پکار ده "

علامه خجندی وائي :

• فيا ايها المسلمون إذا قلدنا مذهب رجل وبلغنا حديث الرسول المعصوم صلى الله عليه وسلم الذى فرض الله تعالىٰ علينا طاعته وتركنا حديثه صلى الله عليه وسلم واتبعنا ذلك الرجل ومذهبه فمن أظلم منا وما عذرنا يوم يقوم الناس لرب العلمين . فمن يتعصب لواحد معين غير الرسول صلى الله عليه وسلم ويرىٰ أن قوله هو الصواب الذى يجب اتباعه دون الأئمة الآخرين فهو ضال جاهل بل قد يكون كافراً يستتاب فإن تاب فبها وإلا قتل " . هدية السلطان ص۱۳

• نو ای مسلمانانو ! کله چې مونږ د یوه سړي د مذهب

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید وکړ او د معصوم رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیث موږ ته ور سید ، هغه رسول چې الله تعالیٰ په موږ باندې د هغه منل فرض کړي دي ، او موږ پدې تقلید د هغه صلی الله علیه وسلم حدیث پرېښود او د غه سړي او د ده د مذهب تابعداري مو وکړه نو موږ نه به څوک زیات ظالم وي او په هغه ورځ به زموږ ه عذر څه وي چې خلک به د عالمیانو رب په مخ کښې ولاړ وي نو چا چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه پرته دیوه تاکلي شخص لپاره تعصب وکړ او دا ئې نظر و چې دا د ده قول هغه حق ته رسیدلي دي چې په موږ یې تابعداري لازمه ده او نورو امامانو څخه پرته نو دا گمراه او جاهل دی بلکې کله کله دا سړی دا سی کافر دی چې د توبې کولو طلب به ورڅخه وشي که توبه ئې وویسته سنه ده کنه نو وبه وژل شي ». .

همدارنگه یو شاعر وائي :

ما الفرق بين مقلد في دينه ... راض بقائده الجهول الحائر

وبهيمة عمياء قاد زمامها ... أعمىٰ على عوج الطريق الجائر

ریاض الجنة في الرد على اعداء السنة للشيخ مقبل بن هادي الوداعي

د هغه مقلد چې په خپل دین کښې تقلید کوي او په خپل ناپوهه او حیران مشر راضي وي او د هغه روند چارپای

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د ټګر چې د هغه واکې د ړانده په لاس کښې وي او په کږو وږو لاروڅې روان کړي وي څه فرق دی ۰

امام ابن حزم وائي :

واهرب عن التقليد فهو ضلالة   ان المقلد في سبيل الهالك

د تقليد نه وتښته ځکه چې دا ګمراهي ده او مقلد د هلاکت په لاره کښې دی ۰

مولانای روم د تقلید په باره کښې وائي :

گرچه عقلت سوی بالا می پرد   مرغ تقلیدت به پستی می چرد

منکر آن باشد که تقلیدی بود   دین احمد راز تحقیقی بود

مثنوی

که ستا عقل   هر څو مره پورته الوزي خو د تقليد مرغه دې ځمکې ته ښکته څرېږي ، منکر هغه وي چې تقليد کوي د محمد صلی الله علیه وسلم دین د تحقیق راز دی ۰

علامه شنقیطي وائي :

« و أما مقلدوه فقد ترك النظر في كتاب الله وسنة رسوله واعرضوا عن تعلمهما اعراضاً كليا مع يسره و سهولته و نزلوا أقوال الرجال الذين يخطئون ويصيبون منزلة الوحي المنزل من الله » ۰

تفسیر اضواء البیان ص ۳۵۸ ج - ۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

"د ائمه ؤ مقلدينو د الله تعالی په کتاب او د هغه د رسول په سنتو کښې نظر پرېښې دی او د دی د وار و د زده کړی څخه ئې بالکل اعراض کړی دی سره د دې چې د قرآن او حديث ډېر اسان دي او د غير مقلدينو د هغه خلکو چې خطا کېږی او حق ته رسيږي د هغوی اقوال ئې د الله تعالی له لوري د وحی درجې ته رسولي دي".

او علامه شنقيطي وائي:

"فالذين يقولون من الجهلة المقلدين هذا حلال و هذا حرام و هذا حكم الله ظناً منهم ان اقوال الإمام الذى قلدوه تقوم مقام الكتاب والسنة و تغنى عنهما و ان ترك الكتاب والسنة والإكتفاء بأقوال من قلدوه اسلم لدينه اعمتهم ظلمات الجهل المتراكمة عن الحقائق حتى صاروا يقولون هذا". تفسير أضواء البيان ص ۴۷۵ ج ۷

"نو هغه جاهل مقلدين چې وائي دا حلال دي او دا حرام دي او دا د الله حکم دی پدې ګمان چې د دغه امام اقوال چې دوی ئې تقليد کړی دی د قرآن او حديثو په ځای کښې ودرېږی او قرآن او حديثو ته ضرورت نشته او د قرآن او حديثو پرېښوول او د هغه خلکو اقوال چې دوی ئې تقليد کړی هغه کافی دی او د دوی د دين د سالم پاتې کېدو لپاره سنه پوره دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی دجهل له کبله تیاروڅ دحقائقو څخه ړانده کړ یدی تردی چې دوی داسی خبری کوي ».

داوسنی عصر نامتو عالم سید سابق وائي :

« وبالتقليد والتعصب للمذاهب فقدت الأمة الهداية بالكتاب والسنة وحدث القول بانسداد باب الإجتهاد وصارت الشريعة هي اقوال الفقهاء وأقوال الفقهاء هي الشريعة » . فقه السنة ص۱۳ ج-۱

« په تقلید او د مذاهبو لپاره په تعصب باندې امت د کتاب الله او سنة الرسول هدایت ورک کړ ، او دا خبره راپیدا شوه چې داجتهاد دروازه بنده ده او شریعت د فقهاؤ اقوال وګرځېدل او دفقهاؤ اقوال شریعت وګرځېده » .

هدارنګه نورو ډیرو علماؤ په تقلید باندې ردونه لیکلی دي چې د ټولو رانقلول به دلته داوږدوالي سبب وګرځي .

ډیرنا پوهه اوجاهلان دا وائي چې محدثین لکه امام بخاری مسلم ، ترمذی او داسې نور مقلدین وو حال داچې داخبره بالکل غلطه ده ځکه چې محدثین مقلدین نه وو بلکی هغوې په خپلو کتابونو کښې داسی احادیث رانقل کړ یدي چې هغه د خلورو امامانو د مذهبونو مخالف دي ، او هیڅ یوه محقق داندي لیکلی چې هغوې مقلدین وو بلکې علماء وائي چې هغوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقلدين نه وو لکه چې شيخ الإسلام ابن تيميه وائي :

" اما البخاری وابوداود فإمامان فی الفقه من اهل الإجتهاد وأما مسلم والترمذی والنسائی وابن ماجة وابن خزيمة وابويعلی والبزاز ونحوهم فهم علی مذهب أهل الحديث ليسوا مقلدين لأحد بعينه من العلماء ."

مجموع فتاوی ص۴۰ج۲۰

" بخاری او ابوداود په فقه کښی اماما نوو او مجتهدين وو اومسلم ، ترمذی ، نسائی ، ابن ماجه ، ابن خزيمة ، ابويعلی بزاز او داسی نور د اهل حديثو په مذهب وو ، او په علماؤ کښی ديوه تاکلی شخص مقلدين نه وو ."

نو د اهل حديثو مذهب د عامو محدثينو مذهب دی او دا يو داسې مذهب دی چې د قرآن او حديثو په دليل ثابت ولاړ دی او اهل حديث چا ته دا نه وائي چې زمونږ د علماؤ خبره ومنئ بلکی ورته وائي چې د قرآن او د هر صحيح غير مجروح حديث چې د نسخې او تخصيص دليل پکښی نوي تابعداري وکړئ ، نو څوک چې اهل حديثو سره بغض کوي هغوې د حديثو سره بغض کوي ، او امام ابن قيم داسې خلکو ته وائي :

يا مبغضا اهل الحديث شاتماً ابشر بعقد ولاية الشيطان
اوماعلمت بأنهم انصار دين الله والإيمان والقرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوماعلمت بأن انصار الرسو — ل هم بلاشك و لا نكران

هل يبغض الأنصار عبد مؤمن — أومدرك لروائح الإيمان

القصيدة النونية

« ای اهل حدیثو سره کینه او بغض کوونکیه او هغوبیته کنځلی کوونکیه ته پدی پوه شه چې تا د شیطان سره دوستی شروع کړیده» ایا ته نه پوهیږی چې اهل حدیث دالله د دین ایمان او قرآن انصار دي ایا ته پدې نه پوهیږی چې دوی بې شکه او بې انکاره د رسول الله صلى الله عليه وسلم انصار دي . ایا داسی یوبنده دانصارو سره بغض کوي چې هغه مؤمن وي او یائې دایمان بوی میسدلی وی .

نو اهل حدیث هغه خلك دي چې په قرآن او حدیثو عمل کوي او حدیث د رسول الله صلى الله عليه وسلم حدیثو او قرآن دواړو ته ویل کیږي الله تعالیٰ په قرآن هم د حدیثو اطلاق کړیدی لکه چې فرمائي : « فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ »

" نو په کوم حدیث به وروسته د قرآن نه دوي ایمان راوړي " .

ابو محمد هبة الله بن الحسن الشیرازي وائي :

عليك بأصحاب الحديث فإنهم — على منهج للدين مازال معجماً

وماالنور إلا فى الحديث وأهله — اذاما دجا الليل البهيم و أظلما

تا ته دا پکار ده چې د اهل حدیثو سره ملګری شی څکه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی همېشه لپاره ددین ترجمانی کوي ، او کله چې تبه تیاره شپه را وخېژي نو بیا رڼا نښتته دی مګر په حدیثو کښې ده او په اهل حدیثو کښې ده ".

۱ داسلام یو شاعر وائي :

تمسك بحبل الله واتبع الهدیٰ — ولا تك بدعیاً لعلك تفلح

ولذ بكتاب الله والسنن التی — اتت عن رسول الله تنجو وتربح

ودع عنك اراء الرجال وقولهم — فقول رسول الله ازكی وأرجح

ولا تك فی قوم تلهو بد ینهم — فتطعن فی اهل الحدیث وتقدح

إذا مااعتقدت الدهر یاصاح هذه — فأنت علی خیر تبیت و تصبح

* دالله په رسۍ منګولې ولګوه او د هدایت تابعداري وکړه او بدعتی کېږه مه دی لپاره چې کامیاب شې او دالله په کتاب او هغو سنتو لذت حاصل کړه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه راغلی دی نو خلاصی به ومومی او خوشحال به شی ، او دخلکو رائې او خبرې پرېږده څکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم خبره ډېره پاکه او راجح ده . او دهغه قوم څخه مه کېږه چې دخپل دین څخه غافل دي او داسې مه کېږه چې اهل حدیثو ته بد وائي او تهمت پرې لګوي ، که ستا ټوله زمانه دغسې پاکه عقیده وه نو ستا سهار او بېګا به په خیر کښې وي ".

ابو محمد هبة الله بن الحسن الشیرازی وائي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

واعلى البرايا من إلى السنن اعتزى

داعمى البرايا من إلى البدع انتمى

ومن ترك الأثار ضلل سعيه

وهل يترك الآثار من كان مسلماً

په خلکو کښې اوچت او غوره خلک هغه دي چې د پيغمبر سنتو ته ئې ځان منسوب کړي وي . او په خلکو کښې ړانده هغه دي چې بدعاتو ته منسوب وي (مبتدعين وي) -

يو بل شاعر وائي :

لا ترغبن عن الحديث وأهله فالرأي ليل والحديث نهار

" د حديثو او اهل حديثو نه مخ مه اړوه ځکه چې رايه شپه او حديث ورځ ده "

يعنې حديث داسې پاکه او روښانه لار ده لکه چې ورځ رڼا ده . او د حديثو مقابله کښې د بل چا خبره او رايه داسې تياره او توره ده لکه شپه چې توره ده .

الله تعالی مونږ په دې مامور کړي يو چې د وحی تابعداري وکړو او هغه خلک چې د وحی تابعداري کوي هغوي به په دنيا کښې د ضلالت او بې لاری کېدو څخه بچ وي او په آخرت کښې به د شقاوت او بدبختی څخه نجات ومومي او هيڅ وېره او غم به پرې نه وي. الله تعالی فرمائی :

(c) ketabton.com: The Digital Library

"فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" - البقره ۳۸

"که تاسو ته زما له لوري هدایت راغي نو چا چې زما د هدایت تابعداري وکړه په هغوی به نه ویره وي او نه به غمجن وي".

او بل ځای کښې الله تعالی فرمائي:

"فإما يأتينكم مني هدى فمن اتبع هداى فلا يضل ولا يشقى".

"که تاسو ته زما له لوري هدایت راغی نو چا چې زما د هدایت تابعداري وکړه نو نه به ګمراه شي او نه به بدبخته شي".

پدې دواړو آیتونو کښې الله تعالی د هدایت تابعدار و ته زیری ورکړی چې د ضلالت، شقاوت، ویری او غم څخه به خلاص شي، او هدایت د وحی تابعدار ته ویل کیږي او وحی عبارت د قرآن او حدیث څخه دي ځکه چې الله تعالی رسول الله صلی الله علیه وسلم ته فرمائي:

"قُلْ إِنَّمَا أُنْذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ" . (الأنبياء - ٤٥)

"ورته ووایه چې زه تاسو یوازې په وحی ډاروم".

تفسیر اضواء البیان د مخکښینو دوه آیتونو په تفسیر کښې داسې لیکي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ولاشك ان انتفاء الضلال والشقاوه والخوف والحزن عن متبعي الوحي المصرح به في القرآن لايتحقق فيمن يقلد عالماً ليس بمعصوم، لايدري أصواب ماقلده فيه ام خطأ في حال كونه معرضاً عن التدبر في كتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم ولاسيما إن كان يظن أن اراء العالم الذي قلده كافية مغنية عن كتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم"

تفسيراضواء البيان ص ۴۸۲ ج - ۷ ص ۴۸۳ ج - ۷

"پدې کښې شک نشته چې د وحی د تابعدارانو څخه چې کومه ګمراهي شقاوت، ویره او غم په قرآن کریم کښې نفې شوی دا د هغه چا لپاره نشي کېدای چې د یوه داسې عالم تقلید کوي چې هغه معصوم ندی او دا مقلد نه پوهېږي چې په کومه مساله کښې ده د چا تقلید کړېدی دا مشرئي په هغې کښې حق ته رسېدلی دی او که خطا شویدی په داسې حال کښې چې ده د الله تعالی د کتاب او د هغه د رسول د سنتو څخه اعراض کړیدی، خصوصاً هغه وخت چې دا مقلد ګمان کوي چې ده د چا تقلید کړیدی د ده ته د هغه رایې بس دي او د الله تعالی کتاب او د هغه د رسول سنت ته څه ضرورت نه پاتې کېږي."

نو مونږ همدا وایو چې ای خلکو راځئ د وحی تابعداري

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو ځکه چي دوحی نه غیر بل هیڅ شی کښې هدایت نشته او وحی کښې فقط دوه شیان دی چي یو قرآن دی او بل نبوی احادیث دي ځکه چي د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د وفات څخه وروسته وحی بنده شو یده او دهغه نه وروسته په امت کښې هیچا ته وحی نده شوی او نه به وروسته وشي ، هر کله چي وحی نه راځی نو په امت کښې داسی معصوم څوک نشته چي دهغه تولې خبرې دی صحیح او حق ته رسیدلی وي بلکې دامت هر څوک به کله خطا کیږي او په خطا به مأجور وی او کله به حق ته رسیږي لکن موږ باندې دچا اقوالو پسی تلل لازم ندي بلکي نار وا دي . نو په همدې گناه موږ باندې علماء سوء او باطل پرست خلک دول دول نوم نه ږدي او غواړي چي خلك د حق د قبول څخه منع کړي .

نو ځکه امام ابن قیم وائي :

اسماء سمیتم بها اهل الحدیث	وناصري القرآن والإیمان
سمیتموهم انتم وشیوخکم	بهتابها من غیر ما سلطان
وجعلتموها سبة لتنفروا	عنهم کفعل الساحر الشیطان
ما ذنبهم والله إلا أنهم	اخذوا بوحی الله والفرقان
وابوا بأن یتحیزوا لمقالة	غیر الحدیث ومقتضی القرآن
وابوا ید ینوا بالذی دنتم به	من هذه الآراء والهذیان

(c) ketabton.com: The Digital Library

القصيدة النونية

هسې نو مونږ دي چې تاسو په اهل حديثو او د قرآن او ايمان په امداديانو ايښې دي تاسو او ستاسې مشرانو پرې بې دليله په تهمت دا نومونه ايښي دي ، او بيا مو دا نومونه کنځل ګرځولي دي او دا د دې لپاره چې خلک پرې متنفر کړئ ستاسو دا کار د جوګي ساحر او شيطان په څېر دی ، والله چې د اهل حديثو بله ګناه نشته مګر دا چې هغوی د الله وحي او قرآن اخيستي دی او ددی نه انکار کوي چې د قرآن د مقتضی او د حديثو نه غير د بل چا خبرې ومنی ، او هغوی د دغه دين چې تاسو يې کوئ چې هغه د خلکو رأی او باطلې خبرې دي د هغه انکار کوي .

نو مونږ يو اځی او يو اځی خلکو ته دا وايو چې د الله تعالی کتاب ومنئ او د الله تعالی د رسول محمد صلی الله عليه وسلم احاديث ومنئ او دا خبره د اسلام د ښمنانو باندې ډېره بده لګېږي نو بيا ورسره څه دليل نوي نو کله وائي چې دا وهابيان دي او کله وائي چې دا مذهب نه مني او کله څه او کله څه وائي او پدې نو مونو غواړي چې خلک له حق څخه بند کړی او د صحيحې عقيدې او صحيح دين څخه يې متنفر کړي ، مونږ وايو چې مونږ مؤمنان او مسلمانان يو يواځی قرآن او حديث

(c) ketabton.com: The Digital Library

متو او د قرآن او حدیثو خلاف خبره چې د هرچا وي مومن يې منلو ته تیار نه یو نو که دغه رنګه خلکو ته تاسې وهابیان وائی نو وهاب د الله نوم دی او مونږ د الله بندګان یو نو مونږ ته بیا وهابیان یولکه چې یو شاعر وائي :

إن كان تابع احمد متوهباً — فأنا المقر بأسنى وهابي
انفي الشريك عن الإله فليس لي — رب سوى المتفرد الوهاب
لا قبة ترجى ولا وثن ولا — قبر له سبب من الأسباب
كلا ولا حجر ولا شجر ولا — عين ولا نصب من الانصاب
ايضا ولست معلقا لتميمة — اوحلقة اودعة او سناب
لرجاء نفع اولدفع بلية — الله ينفعني و يدفع ما بي
والابتداع وكل امر محدث — في الدين ينكره اولوا الالباب
أرجو بأني لاأقاربه ولا — أرضاه ديناً وهو غير صواب

ترجمه : که د محمد صلى الله عليه وسلم تابعدار وهابی وي نو زه پدې اقرار کوم چې زه وهابي یم زه د الله تعالى سره شریك نفي کوم نو دیواځې وهاب رب نه سوا زما بل رب نشته نه دکومې کومبزی نه امید کېدای شي او نه دکومې درګاه نه او نه کوم قبر د اسبابو څخه ورته څه سبب جوړېدای شي . همدارنګه نه دکومې تیکي نه اونه دکومې ونې نه اونه د کومې چینې نه او یا بلې درګاه نه د فایدې امید کېدای شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه نه زه تعویذ ترم او نه کوم بند ترم او نه څه غابن غاړه کښې اچوم دی لپاره چې کوندی څه فائده به راته ورسوي او یا به راڅخه څه مصیبت لیرې کړي ، بلکې یوازې الله ماته نفع رسوي او ماڅخه تکلیف لیرې کوي، هرنوي کار نه او په دین کښې له بدعت نه د عقل خاوندان انکار کوي زه امید لرم چې داسې بدعانو ته به نه زه نږدې شم او نه به ورته دبن ووایم ځکه چې دا کارونه حق ندي بلکې باطل دي

ابو بکر بن عیاش وایې :

» اهل الحدیث فی کل زمان کأهل الاسلام مع اهل الادیان «

المیزان الکبری للشعرانی ص ۵۷ ج ۱ .

اهل حدیث په هره زمانه کښې داسې دی لکه اهل اسلام چې د نورو ادیانو تابعدارو سره فرق لری «

امام شافعی وایې :

» اهل الحدیث فی کل زمان کالصحابة فی زمانهم «

المیزان الکبری للشعرانی ص ۸ ج ۱ .

اهل حدیث په هره زمانه کښې داسې دی لکه صحابه چې په خپله زمانه کښې وُ «.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اختلاف په وخت کښې

د حل لاره

هر کله چې د مؤمنانو تر منځ کښې اختلاف پیدا شي نو د حل لاره يې دا ده چې په قرآن او حديثو به فيصله کوي.

الله تعالیٰ فرمائي:

"يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا".

(النساء - ۵۹)

"ای مؤمنانو! د الله ومنئ او د الله د رسول ومنئ - او د اميرانو چې ستاسو نه وي، که ستاسو په څه شي کښې اختلاف پيدا شو نو هغې رجوع الله او د هغه رسول ته وکړئ که تاسې په الله او د قيامت په ورځ ايمان لرئ، دا تاسو لپاره ښه او ډېره غوره ده د عاقبت په نسبت".

الله تعالیٰ فرمائي چې که تاسو په الله او د قيامت په ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایمان لري نو د اختلاف په وخت کښي الله او دهغه رسول یعني د الله کتاب او نبوي احادیثو ته رجوع وکړئ که په رښتیا مومن یئ. د الله کتاب او د هغه د رسول سنت ومنل هیڅکله به زمونږ ترمنځ اختلاف پاتي نشي، اختلاف د صحابه وُ ترمنځ هم پیښیده، لکن کله به چي هغو پسه د الله تعالی دکتاب او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو څخه دلیل وویل شو هغوی به د خپلو او یا د بل چا رایوا او اقوالو پسی نه تلل بلکي د دلیل تابعداری به ئې کوله لکه د مثال په توګه:

کله چي رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو نو اوله خبره دا وه چي عمر رضی الله عنه وویل دا به ښوک نه وائي چي رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو لکه چي دا واقعه محدثین او مؤرخین داسي را نقلوی:

"عن ابی هریرة قال: لما توفی رسول الله صلی الله علیه وسلم قام عمر بن الخطاب فقال ان رجالاً من المنافقین یزعمون أن رسول الله صلی الله علیه وسلم قد توفی وأن رسول الله صلی الله علیه وسلم والله ما مات ولکنه ذهب إلی ربه کما ذهب موسی بن عمران فقد غاب عن قومه اربعین لیلة ثم رجع إلیهم بعد أن قیل قد مات ووالله لیرجعن رسول الله صلی الله علیه وسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

كما رجع موسى فليقطعن ايدى رجال وأرجلهم زعموا أن رسول الله صلى الله عليه وسلم مات .

السيرة النبوية لابن هشام ص۳۰۵ ج-٤

* ابو هريرة رضى الله عنه وائي چي كله رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شونو حضرت عمر رضى الله عنه ودريده او ودي ويل : ځينې منافقان داګومان كوي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شو حال داچي په الله قسم دى چي رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شوى ندى لكن هغه خپل رب ته تللى دى لكه څنګه چي موسى بن عمران عليه السلام تللي ؤ هغه دخپل قوم څخه څلوېښت (٤٠) شپي غائب ؤ اوبيا ورته راوابس شو ، او په الله قسم دى چي رسول الله صلى الله عليه وسلم به بيا داسى بېرته راشي لكه څنګه چي موسى عليه السلام راغلى ؤ نود هغو خلكو خپي اولا سونه به غوڅ كړي چي وائي : رسول الله وفات شويدى " .

لكن حضرت ابوبكر رضى الله عنه چي كله خبرشونو د رسول الله صلى الله عليه وسلم دليدلو لپاره د عائشي رضى الله عنها كورته ننوت اوكله ئي چي وليده چي هغه وفات شوى . . . . . . نو بيا راووت او حضرت عمر رضى الله عنه ته ئي وويل : چپ شه : هغه چپ نشو بيا ابو بكر رضى الله عنه خلكو ته مخ كړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

او حمد و ثنائ وروېله بيا يې وويل :

« يا ايها الناس إنه من كان يعبد محمداً فإن محمداً قد مات ومن كان يعبد الله فإن الله حي لا يموت » .

« ای خلکو که چا د محمد صلى الله عليه وسلم عبادت کاوه نو محمد صلى الله عليه وسلم وفات شو او که چا د الله عبادت کاوه نو الله ژوندی دی او نه مرکېږي » .

بيا يې دا آيت ولوست :

« وما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفإن مات او قتل انقلبتم على اعقابكم ومن ينقلب على عقبيه فلن يضروا الله شيئاً وسيجزي الله الشاكرين » . آل عمران - ۱٤٤

« محمد ندی مګر رسول دی له ده نه مخکښی رسولان تېر شوېدي . ايا که مړ شو او يا ووژل شو نو تاسو به وروسته ګرځئ ؟ او څوک چي وروسته وګرځېده (مرتد شو نو هيڅکله الله ته ضرر نشي رسولی او ژر دی چي الله به شکر کوونکو ته بدله ورکړي »

نو کله چي عمر رضي الله عنه دا آيت واورېده نو حيران شو او په ځمکي را پرېوته او وې ويل :

« عرفت أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قد مات » .

(c) ketabton.com: The Digital Library

"زه پدې پوه شوم چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شویدی".

عمر رضی الله عنه چې کله آیت واورېد سنو سمدستي د خپلې رائې او قول څخه وګرځېد او دلیل ته تسلیم شو او د اوسنیو رندو مقلدینو غوندې یې ونه ویل چې د دی مطلب دادی او یا هغه دی، هیڅ تأویل او تحریف یې پکښې ونکړ بلکې خپله خبره یې پرېښوده.

همدا رنګه بل خلاف د صحابه وو منځ کښې دا را پیدا شو چې رسول الله صلی الله علیه وسلم چېرته خښ کړو، ځینو وویل چې مسجد کښې یې خښ کړو او ځینو وویل چې خپلو اصحابو سره یې خښ کړو، ابوبکر رضی الله عنه وویل:

"إني سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: ما قبض نبي إلا دفن حيث يقبض".

السيرة النبوية لابن هشام ص۳۱۴ ج۴

"ما رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه اورېدلي دي چې: هر نبي چې مړ شوېدی نو هغه ځای کښې خښ شوی کوم ځای کښې چې د هغه روح قبض شي".

نو کله چې حدیث بیان شو او دلیل پیدا شو تول له خپلې رائې څخه وګرځېدل او حدیث یې ومانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د حکم مقابل کښې د رأیې منل ګمراهي ده

الله تعالی فرمايي:

﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا﴾

(الاحزاب - ۳۶)

«او هيڅ يوه مؤمن سړي او مؤمنې ښځې ته دا روا نده چې کله الله او د هغه رسول فيصله وکړي نو هغوی ته دی د خپله ځانه څه اختيار وي او هغه چا چې د الله او د هغه د رسول نافرماني وکړه نو بې شکه ګمراه شو په ښکاره ګمراهۍ سره».

نو د قرآن او نبوی احاديثو په مقابل کښې بيا د مؤمنانو دا اختيار نشته چې خپله او يا د بل قول او خوښه وړاندې کړي بلکې که دا کار چا وکړ هغه به لوی بد بخته او

(c) ketabton.com: The Digital Library

او گمراه وي .

همدا رنگه عوف بن مالك الأشجعي وائي :

« قال رسول الله صلى الله عليه وسلم تفترق امتي على بضع وسبعين فرقة اعظمها فتنة قوم يقيسون الدين برأيهم يحرمون به ما احل الله ويحلون به ما حرم الله » اعلام الموقعين ص۵۳ ج-۱

« رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دی : زما امت به په څو دپاسه اويا (۷۰) دلو وويشل شي ، په ټولوكښی دلوی فتني والا به هغه قوم وي چي دين په خپله رايه قياسوي د الله حلال به پري حراموي او الله چي څه حرام كړي هغه به حلالوي » .

رسول الله صلى الله عليه وسلم مخبر صادق دی رښتيا هم هغه څوك چي دخپلی رائې او خواهش پسي تللی دي ډېر حرام يې حلال كړيدی او ډېر حلال يې حرام كړيدي او دا تحريم او تحليل په حنفی فقهاؤ كښي ډېر زيات دی هر څه كښی يې له څانه تقسيم كړېدی چي دا حلال دي او دا حرام دي او دا مكروه دی ، دا فرض دی او دا سنت دي ، دا مستحب دی او دا مباح دي ، حال دا چي اكثره داسي وي چي هيڅ دليل پري نوي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالك بن مغول وائي چي ما ته شعبي وويل:

«ما حدثوك هؤلاء عن رسول الله صلى الله عليه وسلم فخذ به وما قالوا برأيهم فألقه في الحش».

رواه الدارمي

«دغه خلکو که تاته د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه حديث بيان کړ نو وائي خله او که په خپله رايه ئي ووېل نو د قضاء حاجت په ځای (بيت الخلاء) کښې ئي وغورځوه».

ابوبکر رضي الله عنه وائي:

«اي أرض تقلني وأي سماء تظلني إن قلت في آية من كتاب الله برأيي او بما لا أعلم».

اعلام الموقعين ص٥٣ ج-١

«کومه ځمکه به ما بار کړي او کوم اسمان به په ما سيوری وکړي که ما د الله د کتاب په يو آيت کښې له ځانه خبره وکړه او يا مې داسې څه وويل چي زه پرې نه پوهېږم».

عمر رضي الله عنه وائي:

«السنة ما سنه الله ورسوله صلى الله عليه وسلم لا تجعلوا خطأ الرأي سنة للأمة».

اعلام الموقعين ص٥٤ ج-١

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنت هغه دي چي الله تعالیٰ او د هغه رسول صلی الله علیه وسلم مونږ ته بیان کړیدی تاسو د نورو خلکو د رأیي خطاء دامت لپاره سنت او لاره مه جوړ وئ".

عمر رضی الله عنه وائي:

"اتقوا الرأی فی دینکم".

اعلام الموقعین ص ٥٥ ج-١

"تاسو په خپل دین کښي له رأیي څخه ووېرېږئ".

همدا رنګه عمر بن الخطاب رضی الله عنه وویل:

"أصحاب الرأی اعداء السنن اعیتهم الأحادیث ان یحفظوها وتفلتت منهم ان یعوها، واستحیوا حین سئلوا أن یقولوا لا نعلم فعارضوا السنن برأیهم فإیاکم وإیاهم".

اعلام الموقعین ص ٥٥ ج-١.

"د رأیي خاوندان د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو دښمنان دي دوی د حدیثو یادولو ستړي کړل (یاد یې نه کړل) او دوی ونه ساتل (یاد یې نه کړل) نو ور څخه وتښتېدل او دا ورته شرم ښکاره شو چي کله ور څخه پوښتنه وشي او ووائي چي مونږ نه پوهېږو، نو په خپله رأیه یې د سنتو خلاف وکړل نو تاسو د غسي خلکو څخه ځان وساتئ".

(c) ketabton.com: The Digital Library

ريښتيا هم هغه دي چې په اوسني عصر کښې کوم
هغه علماء چې دخپل خواهش او د رأيې تابعدار دي
دا ورته شرم او عار ښکاري چې کله ورځنې پوښتنه وشي
او دوی ووايي چې مونږ نه پوهيږو نو بې علمه فتوی يې
خلکو ته ورکړي او زيات خلک يې د الله تعالی د رالېږلې
او غوره شوی دين څخه بل لور ته روان کړل او س ورته
دا عار ښکاري چې دحق تابعداري وکړي او د صحيح حديث
لپاره خپله خبره پريږدي نو دين څخه يې داسې يو شی
جوړ کړی چې دخپلې غوښتنې او خپل خواهش تابع يې کړ
فضلوا واضلوا خپله هم ګمراهان شو او نور خلک يې
هم بې لارې کړل.

همدارنګه عبد الله بن مسعود رضي الله عنه وويل:

تاسو باندې به وروستی کلونه د تيرو نه ډير بدتر
راځي بيا يې وويل چې ستاسو غوره خلک او علماء به
له منځه لاړ شي (وفات به شي) بيا يې وويل:

صـ٥٧
«ثم يحدث قوماً يقيسون الأمور برأيهم فيهدم الإسلام» اعلام الموقعين

» بيا به داسې خلک پيدا شي چې ټول د دين کارونه به په
خپله رايه قياسوي او اسلام به نړوي».

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي رضی الله عنه وائي :

«لوكان الدين بالرأی لكان اسفل الخف اولی بالمسح من اعلاه وقد رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلّم يمسح على ظاهر خفيه»

رواه ابو داود .

«که دين په رايه او خپله خوښه وای نو د موزی لاندی طرف به د پاس طرف نه د ډېر د مسحې ور ؤ حال داچې ما رسول الله صلی الله عليه وسلّم ليدلای ؤ چې د موزو د پاسه طرف باندې به يې مسحه کوله».

نو علي رضی الله عنه هم په رايې رد کوی . او وايي چې که دين په قياس او خپله خوښه وای نو زما په نزد به کار دا وه چې مسحه انسان د موزی په لاندينۍ برخه کولای او رسول الله صلی الله عليه وسلّم د موزو د پاسنۍ برخې باندې مسحه کړيده .

نو موږ يې هم په پاسنۍ برخه کوو او خپله خوښه او قياس پرېږدو .

عبدالله بن عباس رضی الله عنه وائي :

«من قال في القرآن برأيه فليتبوأ مقعده من النار»

اعلام الموقعين ص٥٩ ج - ١ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

"چاچې په قرآن کښې په خپله خوښه او رأیه خبره وکړه نو ځانته دې د اور نه ځای جوړ کړي".

همدارنګه نور صحابه کرام رضوان الله علیهم هم د رأیې او قیاس رد کوي نو مسلمانانو ته دا لازمه ده خصوصاً علماؤ ته چې کله په یوه دیني مسئله کښې ورځنه پوښتنه وشي نو که د قرآن او حدیثو نه ورته د هغه مسئلې په هکله څه معلومات وُد هغې مطابق دې جواب ورکړي او که نه ورته ودې وایې چې زه نه پوهېږم او دیوه بل عالم څخه پوښتنه وکړه ځکه چې دا عیب ندی چې یو څوک ووایې زه نه پوهېږم لکن دا یو لوی عیب دی چې بې علمه فتوی ورکړي نو ځان هم د هلاکت کندې ته د غورځوي او نور خلک هم ګمراه کړي .

سبحنك اللهم و بحمدك اشهد ان لا اله الا أنت استغفرك و أتوب إليك

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول ﷺ

تاليف

أبو عبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

(بلغة البشتو)

هذه الطبعة

تمت بإشراف المكاتب التعاونية للدعوة والإرشاد

بالبديعة والصناعية الجديدة

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول ﷺ

تالیف

أبو عبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

(بلغة البشتو)

سنة الطبع ١٤١٩هـ

طبع على نفقة أحد المحسنين
غفر الله له ولوالديه ولجميع المسلمين

The Cooperative Offices for Call & Guidance at Al-Badiah & Industrial Area
Under the Supervision of the Ministry of Islamic Affairs Endowment Guidance & Propagation
P.O. Box: 24932 Riyadh 11456 - K.S.A. (Al-Badiah) Tel.: 4330888 (Four Lines)
(Industrial Area) Tel.: 4303572 - Fax: 4301122

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library